

Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha
7146, Várdomb, Kossuth utca 119.

VÁRDOMBI BÖLCSŐDE, ÓVODA ÉS KONYHA
SZAKMAI - PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
OM:202097

ÖRTLICHES PÄDAGOGISCHES PROGRAMM
IM KINDERGARTEN VON VARDOMB

Tartalomjegyzék

BÖLCSŐDEI SZAKMAI PROGRAM.....	5
1. Az intézmény adatai	5
2. Bevezetés	5
3. Helyzetelemzés	6
4. Szakmai programunk célja	8
5. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei	8
6. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai.....	10
7. A bölcsődei élet megszervezése	14
7.1. A gyermekcsoport szervezése:	14
7.2. A gyermek folyamatos napirendje:	14
7.3. A „saját” kisgyermeknevelő rendszer:	14
8. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei.....	15
9. Az intézmény sajátos feladatai	16
Gyermekvédelem.....	16
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	16
10. Hagyományok, ünnepek, rendezvények.....	17
11. A bölcsőde kapcsolatrendszere.....	17
12. Záradék	19
ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM	21
1. BEVEZETÉS.....	21
A Pedagógiai Programot meghatározó jogszabályok.....	22
2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	22
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP	23
Gyermekkép.....	23
Óvodakép.....	24
Pedagóguskép	25
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJAI	26
5. A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI, LELKI, SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ.....	27

Az egészséges életmód kialakítása	27
Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés	34
Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	39
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	44
Az óvoda személyi feltételei.....	44
Az óvoda tárgyi feltételei	45
Óvodai tanügyi dokumentumok vezetése.....	48
A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció.....	48
A csoportok szervezése	49
Külső kapcsolatok rendszere	49
Az óvoda hagyományos ünnepei.....	52
8. KIEMELT IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.....	57
Sajátos nevelési igényű gyermek.....	57
A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	60
A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	61
Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	64
Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	64
Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	65
A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	66
A beilleszkedési és tanulási magatartási gondokkal küzdő gyermek	67
Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	67
Tehetséges gyermekeke nevelése, tehetséggondozás	69
A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.....	69
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	70
A játék.....	70
Verselés – mesélés.....	77
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	79

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	81
Mozgás.....	83
Külső világ tevékeny megismerése	85
Munka jellegű tevékenységek	90
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	92
10. ISKOLAÉRETTSÉGI KRITÉRIUMOK	92
11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	93
12. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	94
13. A SZÜLŐ, A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI.....	95
14. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK	96
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	105
15. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	106
16. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK	106
17. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	109
18. LEGITIMÁCIÓ	110

BÖLCSŐDEI SZAKMAI PROGRAM

1. Az intézmény adatai

OM azonosító:	202097
Az intézmény neve:	Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha
Székhelye:	7146, Várdomb, Kossuth utca 119.
Intézményvezető neve:	Wittendorfer Margit
Intézmény telefonszáma:	+36-74/430-013 (14:30-ig) +36-30/6752-965
Bölcsőde e-mail címe:	vdomb.bolcsi@gmail.com
Az intézmény alapító okirata:	V/1237-2/2018. (2018.06.20.)
Az intézmény fenntartója:	Várdomb Község Önkormányzata
Működési, felvételi körzet:	Tolna megye közigazgatási területe
Csoportszám:	1 bölcsődei csoport
Engedélyezett férőhely száma:	12 fő
Programfelelős:	Sörös Éva Valéria, bölcsődei szakmai vezető

„Így szól a Legfelsőbb Létező: Tekintsd úgy az embert, mint egy felmérhetetlen értékű kincsekkel teli bányát. Egyedül csakis a nevelés képes arra, hogy feltáruljanak a kincsei, s hogy azok az emberiség javára váljanak.”

(Baháolláh)

2. Bevezetés

A Várdombi Kuckó Bölcsőde 12 hónapos kortól a 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését és gondozását biztosító, bölcsődei tevékenységet ellátó önkormányzati fenntartású intézmény, a mely a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik.

2.1. A bölcsődei ellátás törvényi háttere:

A bölcsődei nevelési-gondozási programunkat az alábbi jogszabályok, EU, ENSZ ajánlások és Emberi jogok nyilatkozatai alapján és figyelembevételével határoztuk meg:

- 1997. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről (ez a Gyermekvédelmi törvény végrehajtási utasítása)

- 8/2000. ESZCSM. rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 257/2000.(XII.26) Korm. rendelet: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 9/2000. ESZCSM. rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól

A szakmai program alkalmazása során figyelembe vesszük a gyermekek és a szülők igényeit, elvárásait.

3. Helyzetelemzés

3.1. Várdomb Község bemutatása:

Várdomb kisközség Tolna megyében a Sárköz és a Szekszárdi dombság találkozásánál fekszik. Északi szomszédságában kb. 14 km-re van Szekszárd, a megyeszékhely; délre pedig Bátaszék városa.

A megyeszékhely meghatározza a szülők munkavállalását (korlátozott számban), ezt első sorban a jó közlekedési lehetőségek teszik megoldhatóvá. Szekszárd városhoz való közelségünk jelentősen befolyásolja bölcsődénk közvetlen társadalmi környezetét, hiszen itt találhatóak a megye legfontosabb intézményei (politikai, pénzügyi, kulturális...).

A vidék mind természeti (Gemenc, Sötétvölgy, Szálka), mind kulturális örökségét tekintve gazdag (néprajza, hagyományai, műemlékei), mely kirándulások számos lehetőségét kínálja.

Bölcsődénk a falu központjában, a Polgármesteri hivatal és az Általános Iskola szomszédságában helyezkedik el, az óvodai intézményegységgel egy épületben. Ebből adódóan könnyen megközelíthetőek vagyunk, bár a 6-os számú főút miatt fokozott figyelmet igényel gyermekeink biztonsága.

Várdomb település hossza 2 km, területe 450 ha, lakosságának száma: 1242 fő.

3.2. A bölcsőde bemutatása:

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része a családban nevelkedő **gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését és gondozását végző intézmény.**

Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, a bölcsődei nevelési-gondozási év végéig maradhat az intézményben. Amennyiben még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életvének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.

A Várdombi Kuckó Bölcsőde a Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha intézmény egyik egységeként, egy óvodai csoportból lett kialakítva, 2008-ban. A bölcsőde egy csoportszobából áll, melyhez egy fürdő, egy átadó és egy mozgáskorlátozott toalett tartozik. A teljes épület akadálymentesített.

A gyermekek udvara tágas, a terasz kinti alvásra alkalmas. Itt található egy tároló, melyet a kinti eszközök raktározására használunk.

Bölcsődénk rendelkezik egy teakonyhával is.

A **bölcsődébe felvehető** minden olyan kisgyermek, akinek a szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni gondozását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli olyan kisgyermek – szociális vagy egyéb ok miatt – felvételi lehetőségét, akinek egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti:

- Körzeti védőnő
- Házi orvos-gyermekorvos
- Szakértői és rehabilitációs bizottság
- Gyermekjóléti Szolgálat családgyógyozó
- Gyámhatóság.

Nyitva tartás: munkanapokon 6:00 – 17:00 óráig

Szünetek: bölcsődénk a hivatalos, törvény által biztosított ünnepnapokon van zárva. A nyári, őszi és téli bezárásokat a szülők igényeihez igazodva, a fenntartóval egyeztetve, felügyeletet biztosítva állapítjuk meg.

3.3. A tárgyi környezet bemutatása:

Bölcsődénk 12 férőhellyel működik. A gyerekek tágas, derűs, otthonos, esztétikus csoportszobában játszhatnak kedvük szerint a változatos és pedagógiai szempontból is igényesen megválogatott játékokkal, könyvekkel és egyéb eszközökkel. A csoportban a gyermekek igényeinek megfelelően különböző játéksarkokat alakítottunk ki, melyek segítik a gyermeki utánozó és szerepjáték kibontakozását. A játékszereket, eszközöket csoportosítva kínáljuk a gyermekeknek, a tér funkcionális tagolódásának megfelelően.

Játékeszközöinket gondosan válogatjuk meg. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek életkorának, valamint egészségügyi és pedagógiai szempontoknak megfelelőjenek.

A játékok könnyen tisztíthatók, fertőtleníthetők legyenek, balesetet ne okozzanak.

Figyelünk arra is, hogy a játékok esztétikusak, igényes kivitelűek legyenek. A játékokat a gyermekek által elérhető helyen, funkciójuk szerint csoportosítva helyezzük el.

Ügyelünk arra, hogy a csoportszoba dekorálása ne öncélú legyen, hanem kapcsolódjon az évszakhoz, a csoport életéhez és a gyerekek alkotásai is helyet kapjanak.

A fürdőszoba az öltözőből és a csoportszobából nyílik, benne minden használati eszköz a gyermekek önállóságra nevelését segíti.

A gyermeköltözőben barátságos környezet fogadja a bölcsődébe érkező és távozó kisgyermeket és szüleiket. Minden gyermek számára jellel ellátott zárható szekrény van elhelyezve. A gyermekek saját ruhájukban vannak. Ágyneműt, törölközőt a bölcsőde biztosítja. Az eldobható pelenkát, törlőkendőt, kenőcsöt a szülők biztosítanak a számukra.

A bölcsőde udvarral is rendelkezik a szabadban történő mozgás és játék lehetőség biztosításához. Az udvaron füves és betonos rész is található mozgásfejlesztő eszközökkel – pl.: mobil hinta, babaház – homokozóval.

Az intézménynek saját főzőkonyhája van, ahol étlap alapján, HACCP rendszerben biztosítjuk a kisgyermek étkeztetését.

3.4. Személyi feltételek:

Szakmai szempontból a „saját kisgyermeknevelő” rendszer kialakítását biztosítjuk, így bölcsődénkben 2 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka dolgozik.

Heti 1 órában, illetve szükség szerint bölcsőde orvos kíséri figyelemmel a kisgyermek egészségés szomatikus fejlődését.

Az étellemezéssel kapcsolatos feladatokat étellemezésvezető és szakácsnő koordinálja, konyhai kisegítők közreműködésével.

3.5. Hitvallás:

A Várdombi Kuckó Bölcsőde gyermekképe a harmonikusan, sokoldalúan fejlődő gyermek, aki testileg és lelkileg egészséges, szociálisan kompetens. Nyitott az őt körülvevő környezet ingereire, aktív és tevékeny. Elengedhetetlen az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol a kisgyermek teljesítménykényszer nélküli nevelést és sokoldalú készségfejlesztést kap. Bölcsődénk a családdal együttműködve, a családok szociális helyzetét is figyelembe véve, nevelési gondjaikat segítve végzi a gyermekek nevelését.

4. Szakmai programunk célja

Az intézmény szakmai programjában olyan fontos **alapelvek, feladatok** kerülnek megfogalmazásra, melyek a szolgáltatás nyújtása során **biztosíthatóak, megvalósíthatóak, ellenőrizhetőek.**

A program keretet ad a nevelő-gondozó munkához.

Felülvizsgálata a dolgozók közreműködésével, az intézményvezető által történik.

5. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A jó minőségű, szakszerű ellátás, nevelés-gondozás akkor valósul meg a bölcsődében, ha érvényesülnek a következő alapelvek:

A család rendszerszemléletű megközelítése:

Ezen elv értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Az interakciós mintákat a kisgyermekek visszatükrözik, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A családi nevelés tiszteletének elve:

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében.

Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadásának elve:

Ez az alapelv magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

A kisgyermeknevelő feladata az esetleges felmerülő fejlődésbeli elmaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe:

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A kisgyermeknevelővel kapcsolatos elvárásaink:

- Nagyfokú empátikus készséggel rendelkezzen.
- Szeressen játszani.
- Adjon mintát a gyerekeknek minden tevékenység során.
- Biztosítsa a játék feltételeit (tér, eszköz, mozgás).
- Segítse a játékban adódó konfliktus helyzetek megoldását.

A kisgyermeki személyiség tiszteletének elve:

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul; az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

Fokozatosság megvalósításának elve:

A bölcsődei nevelés minden területét érintő változás esetén érvényesülnie kell a fokozatosságnak. A kisgyermek az új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, segíti elfogadását, új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Biztonság és stabilitás elve.

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága (a „saját” kisgyermeknevelő rendszer, a helyiség állandósága) növeli az érzelmi biztonságot, amely a gyermek testi- lelki fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

Az egyéni bánásmód elve:

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát és hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. A bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását, akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól.

A nevelés és gondozás egységének elve.

A gondozás és a nevelés egymástól elválaszthatatlan egységet alkot. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei és lehetőségei azonban nem korlátozódnak csupán a gondozási helyzetekre.

A professzionális gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív kialakulásához, nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása:

A korai években alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson; megerősödjön benne a világ megismerésének vágya.

Hitünk és meggyőződésünk, hogy minden gyermek saját képességrendszerének, testi-lelki adottságainak figyelembevételével, arra alapozva nevelhető és fejleszhető.

6. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a gyermek **testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése** és a fejlődés elősegítése, mely az alábbi részfeladatok által valósul meg:

- az **egészséges életmód** kialakítása;
- a fejlődéshez szükséges egészséges és **biztonságos környezet** megteremtése;
- a **primer szükségletek** egyéni igények szerinti kielégítése;
- egészségvédelem, egészségnevelés; a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető **kulturhigiénés szokások** kialakulásának segítése (a testi- lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend- ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőztetés, játék, mozgás);
- szükség esetén speciális szakember bevonása **prevenációs és korrekciós feladatok** ellátása;
- a **megismerési folyamatok fejlődésének segítése;**
- az **érzelmi fejlődés és szocializáció** segítése;
- **derűs légkör** biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése, a gyermek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában;
- a **kisgyermeknevelő-gyermek** közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó kapcsolat kialakulásának segítése;
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az **én-tudat egészséges fejlődésének** segítése;
- a társas kapcsolatok alakulásának, az **együttélés szabályainak** elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése;
- lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal **közös élmények** szerzésére az **én érvényesítés** és a **tolerancia egyensúlyának** irányába befolyásolva a gyermek fejlődését;
- a **kommunikatív képességek** fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása);

- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi és/vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása **speciális törődéssel**, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

Az **értelmi nevelés** során a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit szükséges rendszerezni, és célirányosan bővíteni. Ezáltal a következő területek fejlődése a cél:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
- figyelemösszpontosításra való képesség,
- gazdag képzeleti működés,
- reproductív emlékezet,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás.

Az **erkölcsi értékek** kialakításában elsősorban a következőkre kíván az intézmény fokozott hangsúlyt fektetni. Jó- és rossz felismerése, őszinteség, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme és segítése. A hangsúlyt a megfelelő példa és mintaadásra fordítjuk. Ezek fejlesztéséhez a játékon, a mesélésen túl minden napközben adódó konkrét helyzetet fel lehet használni. Alapvető az is, hogy a bölcsődébe járó gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés és az önérvényesítés szabályait, mint például: egymásra figyelés, egymás segítése, egymáshoz való alkalmazkodás, együttérzés.

Az **egészséges testi fejlődés** segítése érdekében a gyermek nevelése-gondozása, testi szükségleteinek kielégítése meghatározó abban, hogy milyen a közérzete és a kapcsolata az őt gondozó személyekkel, valamint a közvetlen környezetével. Fontos az egyéni, személyes bánásmód megvalósulása, ragaszkodunk a „saját” kisgyermeknevelői rendszer betartásához, a hiányzásokat belső helyettesítéssel oldjuk meg.

A **személyi tisztaság** szokássá alakítása a bölcsődei testápolás feladata. Mintaadással, példamutatással igyekszünk elérni a helyes szokások kialakulását. A kisgyermeknevelők a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve mutatják be a száj-és fogápolást, a fogkefe használatát. A testápoláshoz tartozik a haj és körömápolás, valamint a helyes orrfűvés gyakorlatának kialakítása.

A **harmonikus, összerendezett mozgás** a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik. A lúdtalp megelőzésére a kisgyermeknevelők hetente egyszer lábtornát végeznek a gyermekekkel.

A játék és egyéb tevékenységek (étkezés, alvás, pihenés) gyakorlásához nagyon fontos a szoba bútorzatának célszerű elrendezése, a különböző játéksarkok kialakítása.

Az **önállósodási vágy** jelentkezésével a gyermek azokat a felnőtteket utánozza, akik a legközelebb állnak hozzá, akiket a legjobban ismer. Az első életévekben a gyermek minden tapasztalatát, minden élményét stabil kapcsolatrendszeren belül szerzi meg. Ez a feltétele annak, hogy képes legyen a környezet értékrendszerét, normáit, viselkedési szabályait, elvárásait az utánzás, a hasonulás és az azonosulás révén magáévá tenni.

A csecsemő és kisgyermek tevékenységének nélkülözhetetlen eleme az **önkéntesség**. A gyermekek közvetlen tapasztalataikból tanulnak a legtöbbet. A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításán túl **támogató-bátorító odafigyelésével** megerősíti ezt, nehézségek esetén, pedig támogat, de nem oldja meg a gyermek helyett a problémát.

Étkezés

A gyermekek egészséges élelmezése a jövőjük alakulásának egyik kulcsfontosságú tényezője. A gyermekkorban kialakult táplálkozási szokások nehezen befolyásolható mintaként rögzülnek, és egész életre szóló ízlésformáló szerepük van.

A táplálásnak, étkezésnek nemcsak a gyermek testi fejlődésében van szerepe, hanem az érzelmi élet, a szociális kapcsolatok alakulásában is.

A kisgyermeknevelő feladatai a kisgyermek táplálásával kapcsolatban:

- kellemes, nyugodt légkör kialakítása
- megismertetni a különböző ízű, sűrűségű, a korának megfelelő ételeket
- bátorítani az önálló étkezésre
- helyes szokásokat kialakítani

Bölcsődénkben a napi étkezések a jól szervezett folyamatos napirend szerint történnek.

Amíg a gyermekek nem esznek egyedül vagy együtt, gondozási sorrend alapján étkeznek. Mindenkinek megszokott, saját helye van az asztalnál. Minden kisgyermeknevelő a „saját” gyermekeinek étkezésénél felügyel.

Amelyik kisgyermek elfárad az étkezésben, kisgyermeknevelője segítséget nyújt számára.

Törekszünk a gyermekek egészséges táplálására (sok főzelékféle, friss gyümölcs, rostos gyümölcsle adása).

A szülők a hirdetőre kifüggesztett étlap alapján tájékozódhatnak az aznapi étrendről.

Öltözködés

Segítséggel már próbálkoznak fel, illetve levenni a ruhát. Minden körülmények között a kisgyermeknevelő segítségére számíthatnak. Fontos dolog, hogy a gyermekre mindig fejlettségének megfelelő ruhadarabot adjunk.

Tapasztalatunk szerint a 2 éves kor alatti gyermekek segítséggel vetkőznek. A 2 – 3 évesek pedig már próbálkoznak kis segítséggel az öltözködéssel és gombolással is.

A kisgyermeknevelők elegendő időt biztosítanak a gyermekek próbálkozásaira.

Pihenés, levegőztetés, napoztatás

Gyermekeinknek biztosítjuk a nyugodt alvás feltételeit napközben, illetve ebéd után. Minden gyermeknek külön ágya, ágyneműje van.

Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni alvási szokásaihoz. Pl. cumi, megszokott kendő, kedvenc maci stb. használata.

A kisgyermeknevelő mindig a gyermekek mellett marad, a síró gyermeket megnyugtatja.

Az egészséges kisgyermek számára a szabad levegőn való tartózkodás éppen olyan fontos, mint a megfelelő táplálék.

Nyáron a nap nagy részét a játszóudvaron töltik a gyerekek. A napsugarak jótékonyan hatnak a gyermekek egészségére (D vitamin kialakulása, gyulladás gátló, immunrendszer erősítő hatás).

A veszélyes ultraibolya sugarak ellen magas faktorszámú napozókrémet használunk.

Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Az első olyan elhatározás, amely során kényelmetlenséget vállal annak érdekében, hogy a felnőttek rendjébe beilleszkedjék.

Az elhatározás alapja, hogy olyan akar lenni, mint a felnőttek. Az ehhez szükséges elhatározásra kb. 2 éves kora körül érik meg, és mindenféle előzetes szoktatás nélkül, 2 – 3 éves kora között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz. Fontos, hogy a felnőtt ebben is kezdettől fogva támogassa, együttműködjön vele.

A kisgyermeknevelők a 2 éves gyermeknek felkínálják a bilít, a kisgyermek eldöntheti, hogy rá akar-e ülni, vagy sem. A nagyobb gyermekek a WC-t használják.

A pelenkázáshoz szükséges dolgokat (pelenka, popsi törölő, kenőcs) a szülők hozzák gyermekeik számára.

6.1. Célkitűzésünk:

A családi élet erősítése, a gyermekek kompetens viselkedésének kialakítása, zavartalan, kiegyensúlyozott testi – lelki és az egészséges, harmonikus érzelmi, értelmi fejlődés kibontakoztatása.

Szeretettel, alázattal emberi méltóságát tiszteletben tartva közeledünk a ránk bízott gyermekek felé, hangsúlyozva a bölcsőde elsődleges nevelő-gondozó szerepét.

A gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtése.

Törekszünk a családokkal aktívan együttműködni, őket támogatva részt venni a gyermekek személyiségének formálásában. Olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségére, a családok támogatására.

6.2. Minőségpolitikánk

A bölcsődés korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő, a gyermekek adottságait, természetes igényeit figyelembevevő biztonságos szakszerű nevelés-gondozás megvalósítása, intézményes keretek között.

Olyan nevelési körülmények megteremtése, amely elősegíti a gyermekek testi – lelki, intellektuális fejlődését.

Egységes bölcsőde kultúra kialakítása, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségére, a családok támogatására.

Olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol az ellátás összhangban van a gyermekek szükségleteivel, megfelel a szülők igényeinek, a fenntartó is elégedett az ellátás minőségével.

A kellemes bölcsődei légkör, a szakképzett kisgyermeknevelők, a kialakult nevelői attitűd, a gyermek centrikus bánásmód, a változatos programok vonzerőt jelenthetnek és fokozhatják a szolgáltatásunk iránti bizalmat a családok részéről.

Tiszteljük az embert minden gyermekben és megbízunk benne.

Igyekszünk minden gyermeket, minél mélyebben megismerni és megérteni.

Olyan környezetet igyekszünk biztosítani a gyermekek számára, amelyben önálló tevékenységekkel lehetőségük adódik az őket körülvevő világ megismerésére és egyben képességeik fejlesztésére.

Megtanítjuk a gyermekeket egymás tiszteletére és arra, hogy alkalmazkodjanak, megismerjék és elismerjék egymás értékeit. Fogadják el némely gyermek másságát.

Ha a gyermekek folyamatosan érzik a kisgyermeknevelő szeretetét, megbecsülését, tapasztalják segítőkészségét akkor ők is figyelmesek, és segítőkészek lesznek. A tudás forrása a gyermek tevékenysége során szerzett tapasztalat. A gyermek köré olyan környezetet alakítottunk, amelynek felszereltsége biztosítja a gyermek örömteli játékát, fejlesztését, ismeretszerzését szabadon választott játékos tevékenység által.

Bölcsődei nevelés-gondozás feladatait, 2 - 3 év közötti gyermekek esetében /14 fő/ egyéb esetben /12 fő/ családban nevelkedő kisgyermekek számára biztosítjuk.

A Nevelési-gondozási feladatainkban a gyermekek testi-lelki szükségleteire, képességeire, egyéni adottságaira alapozva, a családdal együttműködve biztosítjuk a szocializáció, az érzelmi- és értelmi fejlesztés/nevelés szakmai, környezeti, táplálkozási feltételeit.

A szolgáltatást nyújtók továbbképzése

A kisgyermeknevelőink szakmai felkészültségét akkreditált képzések, házi továbbképzések és tapasztalatcserék alkalmával fejlesztjük.

Szolgáltatásunkról való tájékoztatás módja

Folyamatosan a faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

7. A bölcsődei élet megszervezése

7.1. A gyermekcsoport szervezése:

A várdombi Kuckó Bölcsőde egy bölcsődei csoporttal üzemel, melynek létszáma maximum 12-14 fő. A működési engedélyt jelenleg 14 főre kaptuk meg.

7.2. A gyermek folyamatos napirendje:

A csoportnak a gyermekek szükségletéhez igazított folyamatos napirendje van, amely biztosítja a nyugodt játék és gondozás feltételeit. A napirend függ a gyermekek életkorától, fejlettségétől, a csoport összetételétől, de befolyásolják az évszakok, az időjárás és a csoport létszáma is. A jól kialakított napirend lehetővé teszi a szükségletek sietség nélküli kielégítését, az aktív tevékenység és a pihenés megfelelő váltakozását, megkönnyíti a gyermekek időbeli tájékozódását, alkalmazkodását. A jól tervezett, rugalmasan alkalmazott napirend könnyebbé teszi a kisgyermeknevelők munkáját. A munkarendek a gyermekek napirendje alapján készülnek. A folyamatos napirend megvalósulásának fontos feltétele a személyi állandóság, a megfelelő tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisgyermeknevelők és a technikai személyzet összehangolt munkája.

7.3.A „saját” kisgyermeknevelő rendszer:

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyerekek számára egyaránt. A „saját” kisgyermeknevelő – rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyerekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész ideje alatt

ő a kisgyermek nevelője. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait; elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

8. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

8.1. Tevékenység formák

Gondozás

Célunk, hogy minél szorosabb, bensőséges kapcsolat alakuljon ki a gyermek és kisgyermeknevelője között, amelynek elsődleges feladata a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A gyermek aktív részvevője kell, hogy legyen a gondozási műveleteknek, ezzel is segítve őt a szociális kompetencia kialakításában.

Játék

A játékot a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének tekintjük, s mint ilyet, a bölcsődei nevelés legfontosabb eszközének tartjuk. A legtöbbet akkor tehetjük gyermekeinkért, ha már kisgyermekkorban megteremtjük számukra a szükséges feltételeket. Ennek érdekében tudatosan figyelünk a következőkre:

- napirend szervezésénél megfelelő idő jusson játékra,
- megfelelő légkör, hely, eszköz biztosítása,
- gyermekek igényeire, jelzéseire reagálunk,
- a játék irányítás módja, a kisgyermeknevelő szerepe,
- megfelelő minőségű és színvonalú játékok biztosítása.

Mozgás

Bölcsődénkben olyan körülményeket teremtünk, amelyek fejlesztik és felkeltik a gyermekek mozgásszükségletét, valamint aktív részvételre és mozgástevékenységre adnak lehetőséget. A mozgásfejlesztéssel segítjük a gyermekek értelmi, érzelmi fejlődését, beilleszkedési képességeinek és mozgáskultúrájának megalapozását. Egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolják a nagymozgásokat, mozgássorozatokat, fejlődik mozgáskoordinációjuk.

A mozgásos játékok (csoportszobában és udvaron egyaránt) fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, stb.) .

Mondóka, ének

Intézményünkben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes

kapcsolatban, játék helyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömlélményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Irodalmi nevelés (vers, mese):

A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, a gyermek számára érzelmi biztonságot jelent. A mesék, a mondókák segítségével a gyermek tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert. A vers, a mese érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szocializációs fejlesztő hatása egy életre megalapozza a gyermek fejlődését. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A mondókákkal, a mesékhez kapcsolódó szerepjátékokkal fejlődik a gyermekek emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti a normák elsajátítását, a jó és rossz fogalmának élményszerű megismerését és az önálló véleményalkotás tanulását.

Alkotó tevékenység:

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek:

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat és bármikor kiléphet, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

9. Az intézmény sajátos feladatai

Gyermekvédelem

A Várdombi Bölcsőde a gyermekek védelme érdekében a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben leírtak szerint jár el.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek abban az esetben vehető fel és gondozható, ha

- a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményben erre javaslatot tesz, és

- a gyermek a bölcsődei ellátás során nem veszélyezteti sem maga, sem társai testi épségét.

A sajátos nevelési igényű gyermek a bölcsődei gondozásban legfeljebb a hatodik életének betöltését követő augusztus 31-ig vehet részt. A gyermek képességeiről ötödik életének betöltésekor a szakértői bizottságnak szakvéleményben kell ismételtén nyilatkoznia.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei elhelyezése az egészséges gyermekekkel közös csoportban történik.

Az ellátottak és szolgáltatókat végzők jogainak védelme

Különös gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetetlenségére, valamint a szülők, törvényes képviselők, és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogaira.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi. XXXI. törvény 35.§ alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az Intézmény érdekképviselői fórumot működtet.

10. Hagyományok, ünnepek, rendezvények

<i>Ünnepünk:</i>	Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, melyeket a magyar népszokások ápolása, a hagyományörzés hat át.
<i>Hagyományaink:</i>	Anyák napja, Gyermeknap, gyermekek születésnapja, névnapja, Márton nap
<i>A családokkal közösen szervezett rendezvény</i>	Óvodába készülők búcsúztatása, adventi készülődés, szülőcsoportos beszélgetések, kirándulás.

11. A bölcsőde kapcsolatrendszere

A Kuckó Bölcsőde szakmai programja kiemelt figyelmet fordít a bölcsőde- család kapcsolatára, figyelembe véve a bölcsőde környezeti adottságait, és azt a szülői igényt, hogy fontosnak tartják gyermekük számára a családi körülményekhez hasonló, otthonos hangulatú intézményt.

A gyermeknevelést csak a családdal együttműködve tudja az intézmény eredményesen megvalósítani.

A különböző szervezett programok, rendezvények lehetőséget adnak a szülőkkel való személyes kapcsolattartásra.

Kapcsolattartás az ellátott kisgyermek szüleivel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A szülők és a kisgyermeknevelők folyamatosan és kölcsönösen tájékoztatják egymást

a gyermek fejlődéséről: ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele, hogy a tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó legyen.

A kapcsolattartásnak, a tájékoztatásnak több formája van: személyes beszélgetés, családlátogatás, beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, szülői értekezlet, hirdetőtábla, üzenő-füzet, fogadóóra, szervezett program stb. mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű minél többet alkalmazni belőlük.

Amikor a szülők eldöntik, hogy bölcsődébe szeretnék adni gyermeküket, felkeresik a szakmai vezetőt és személyes beszélgetés alapján egyeztetik az időpontot a bölcsődei felvételtől. Ekkor kap tájékoztatást a szülő a felvétel feltételeiről, a bölcsődében folyó szakmai munkáról és a gyermekek napirendjéről.

- **A családlátogatás**

Célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőnek otthoni környezetben való megismerése. Ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt 1-2 héttel kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenek felett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is).

- **Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás**

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelők között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe. A gyermekek szülővel történő fokozatos beszoktatását az erről szóló módszertani levél alapján végzik a kisgyermeknevelők.

- **Szülői értekezlet**

Az szakmai vezető tájékoztatást ad a családok részére a bölcsődei életéről, a szülő jogairól és kötelezettségeiről, a házirendről, a bölcsőde napirendjéről, s lehetőség van a kisgyermeknevelők személyes megismerésére is. Az intézményvezető tájékoztatást ad az étkezési térítési díj kedvezményének igényléséről a szükséges nyomtatványok biztosításával.

- **Üzenő füzet**

Használatának célja a gyermek fejlődésének nyomon követése és a kölcsönös tájékoztatás. A szülő tájékoztatást ad benne a gyermek bölcsődei felvétel előtti fejlődéséről, bejegyzi fontosabb kéréseit, a távollét idején történt eseményeket stb. A „saját” kisgyermeknevelő feljegyzést készít a beszoktatásról, a gyermekkel való kapcsolatának alakulásáról. Negyedévenként összefoglalja tapasztalatait a gyermek fejlődésének jellemzőiről, a változásokról (pl.: érzelmi, hangulati állapotok, szükségletek, szokások, szobatisztaság, beszéd, mozgás, játékfejlődésről stb.), az alkalmazott nevelési módszerekről, gondozási eljárásokról.

- **Egyéni beszélgetések**

Célja a gyermek fejlődésének egyéni megbeszélése a szülővel. A kisgyermeknevelő és a szülő is tájékoztatást ad tapasztalatairól, az alkalmazott nevelési módszerekről, a gyermek viselkedéséről, játéktevékenységről stb. Ezáltal is lehetőség nyílik a családi nevelés és az intézményes nevelés összehangolására, a problémák megbeszélésére.

Kapcsolattartás társintézményekkel

- **Bölcsőde és óvoda kapcsolata**

A két intézmény közötti tartalmas szakmai kapcsolat kialakítására törekszünk. A kölcsönös érdeklődés lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, és ez által a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentessé válik.

- **Kapcsolattartás társintézményekkel**

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletbe tartásával a Kuckó Bölcsőde munkatársai jól működő kapcsolatokat alakítanak ki mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek:

- Védőnői Szolgálat
- Házi Gyermekorvos
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Szolgálat
- Nevelési Tanácsadó

- **Érdekképviselői Fórum**

A működés megkezdésekor, a nevelési év elején Érdekképviselői Fórum kerül kialakításra, az esélyegyenlőség szempontjainak, valamint a szolgáltatást igénybe vevők érdekeinek érvényesítésére.

12. Záradék

Jelen szakmai program 2020. március 18-tól hatályos, visszavonásig érvényes.

A program évente a vonatkozó jogszabályok előírásai, illetve intézményi működési változások esetén felülvizsgálandó. Az intézmény dolgozói a program mellékletét képző, megismerési záradék aláírásával igazolják a szakmai program ismeretét.

Várdomb, 2020. március 18.

Sörös Éva Valéria
Szakmai vezető

Wittendorfer Margit
Intézményvezető

13.Mellékletek
13.1. Megismerési nyilatkozat

Alulírott, aláírással igazolom, hogy az intézmény szakmai programját megismertem, a benne foglaltak követését munkám során magamra nézve kötelezőnek tekintem.

Várdomb, 2020. március 18.

Sörös Éva Valéria
Szakmai vezető

Gilicze Nikolett
Kisgyermeknevelő

Bójasné Szabó Mária
Bölcsődei dajka

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.BEVEZETÉS

Óvodánkban a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságait, fejlődés – neveléslélektani jellemzőit figyelembe véve, óvodásaink testi és érzelmi biztonságának megteremtésére és megőrzésére törekszünk. A világ rohamos változásaival megnőtt a modern élet stresszhatása, mellyel szemben különösen óvni és védeni kell a gyermekeket. Egyre nagyobb az óvoda és a család felelőssége, hogy biztosítsák a gyermekkor nyugalmát, derűjét; ugyanakkor felvértezzék a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban.

Mindezek hangsúlyeltolódást hoztak pedagógiai munkánkat tekintve is. A gyermekek egyéni különbségei, eltérései; a családi nevelést kiegészítő sajátos szocializáció; a szülők óvodai életbe való bevonása és a szociális fejlesztő-segítő munka köré rendeződnek pedagógiai munkánk hangsúlyos pontjai.

A játékba ágyazott tanulás koncepciójának érvényesítése megkívánja a szabad játék védelmét. Éppen ezért ezt a területet, mint legfontosabb fejlődést segítő tevékenységet kiemeltnek tekintjük. Közös célunk, hogy úgy vezessük el gyermeinket az iskola küszöbéig, hogy az új feladatokra felkészültek, alkalmasak legyenek; s eközben megőrizhessék boldog gyermekkorukat.

Óvodánk német nemzetiségi kétnyelvű nevelést folytat.

Az alapprogram jellemző vonásai, amire helyi programunkat építettük:

- a hazai óvodai neveléstörténet hagyományai, értékei;
- nemzetiségi sajátosságai;
- a pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei;
- a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlata, amely meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Bízunk benne, hogy a módosított alapprogramban és az irányelvekben megfogalmazottaknak eleget téve helyi Pedagógiai Programunk megvalósítása gyermekeink kiegyensúlyozott és hatékony fejlődését eredményezi.

Az óvoda nevelőtestülete

A Pedagógiai Programot meghatározó jogszabályok

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve

2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Várdomb kisközség Tolna megyében a Sárköz és a szekszárdi dombság találkozásánál fekszik. Várdomb északi szomszédságában kb. 14 km-re van Szekszárd, a megyeszékhely, délre pedig Bátaszék városa. A megyeszékhely közelsége meghatározza a szülők munkavállalását (korlátozott számban), ezt elsősorban a jó közlekedési lehetőségek teszik lehetővé. Ez a közelség meghatározza óvodánk közvetlen társadalmi környezetét, hiszen itt találhatóak a megye legfontosabb intézményei (politikai, pénzügyi, kulturális...). A két közeli város – sajnos egyre korlátozottabb számban — munkalehetőséget is biztosít. A vidék mind természeti (Gemenc, Sötétvölgy, Szálka stb.), mind kulturális örökségét tekintve gazdagnak mondható (néprajza, hagyományai, műemlékei), mely az óvodai kirándulások gazdag lehetőségét nyújtja.

Várdomb lakosainak száma: 1200 fő. Településünk egyetlen óvodájában két vegyes életkorú csoportban általában 25 gyermeket nevel 4 óvodapedagógus, és az ő munkájukat 2 szakképzett dajka segíti. Nevelőtestületünk a helyi Pedagógia Program alapján dolgozik.

Küldetésünk:

*„In meiner Hand ist es gegeben,
den Kindern eine Welt zu bau'n,
in der sie ganz geborgen leben,
in der sie frei auf sich vertrau'n”*

/Ursula Birgit Hoffnung/

Kiemelt feladatunknak tekintjük az egyéni, differenciált bánásmódot esélyegyenlőség biztosítását és a tehetséggondozást.

A nemzetiségi óvodaként a tevékenységi formáinkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítjuk ki. A pedagógiai program tartalmához felhasználjuk a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

Óvodai nevelésünk magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások tovább örökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

Biztosítjuk a nevelőmunka minden területén a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését. Külső és belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy értéket közvetítsen a gyermekek felé. A gyermekek gondozása, nevelése egy vegyes életkorú csoportban folyik. Kiscsoporttól az óvodába lépésig a gyermekeket ugyanazok az óvodapedagógusok nevelik heti váltásban. Legfőbb törekvésünk, hogy az óvodáskort a ránk bízott gyermekek a (2 és ½, hároméves) életévüktől az iskolába lépésig, de legfeljebb 7 éves korig boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék meg. Mindent megteszünk, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, javasolhasson, kezdeményezzen, a nevelés aktív közreműködője legyen. Fontos számunkra, hogy partnereink a jövőben elégedettek legyenek munkánk minőségével.

Tevékenységszisztemünket rugalmasan kezeljük, hogy a változásokra új nevelési, pedagógiai kínálattal tudjunk válaszolni. Hiszünk abban, hogy sikerül óvodánkban olyan optimális légkört teremtenünk, amelyben mindenki érezheti azt, hogy:

**„Te fontos vagy nekem, segíték neked
Rád figyelek, biztonságot adok neked”**

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

Gyermekkép

„Werde, was du noch nicht bist,
Bleibe, was du jetzt schon bist.
In diesem Bleiben und Werden
Liegt alles Schöne auf Erden.
/Franz Grillparzen/

A gyermek szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség, melynek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll.

- Kiemelt feladatunk az egyenlőség pedagógiájának megvalósítása: minden gyermek fontos számunkra, kíváncsiak vagyunk kérdéseikre, véleményükre, élményeikre.

Nevelési rendszerünkben fontos szerepet kap:

- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés szeretetteljes és előítéletmentes légkörben.
- A gyermekek érzelmi fejlődésének és erkölcsi tulajdonságainak alakítása, tiszteljék és becsülik környezetüket, legyenek együttérzők, segítőkészek, önzetlenek, figyelmesek.

- Képesé váljanak a másságot elfogadni, tolerálni. Akarati tulajdonságaik a spontán és tervszerű tanulási helyzetekben az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat terén erősödjenek.
- Értelmi fejlődésükben legyenek képesek a hároméves nevelési folyamat eredményeként tapasztalataik, ismereteik rendezésére.
- Legyen igényük az újabb ismeretszerzésre.
- Tekintettel a kétnyelvű nevelésre erősödjenek a gondolkodás, figyelem, asszociációs képességek, melyekkel a gyerekek a kommunikációs helyzetekben a válaszadó szerepkörnek meg tudnak felelni.
- A hátránycsökkentéssel és felzárkóztatással biztosítani tudjuk gyermekeink számára az esélyegyenlőséget.

Der Mensch ist eine Persönlichkeit, mit keinem anderen Individuum vergleichbar und ersetzbar, und zugleich ein soziales Wesen. Die Entwicklung eines Kindes bestimmen genetische Begebenheiten, eigenartige Gesetze und Umweltbedingungen gemeinsam. Im Mittelpunkt der Kindergartenerziehung steht das Kind. In unserem Erziehungssystem spielt eine wichtige Rolle: gesunde, harmonische Entwicklung der Persönlichkeit. Die emotionale und geistige Entwicklung hängt von der entsprechenden körperlichen Entwicklung ab. Es wird eine betonte Rolle der moralischen Eigenschaft in ihrer emotionalen Entwicklung zugeschrieben, so können die Kinder die Verschiedenheiten akzeptieren. Die Kinder sollen auf ihre Umwelt achten und mitfühlend, behilflich und aufmerksam sein. Ihre Eigenschaften, ihr Willen werden in spontanen und planmäßigen Lernsituationen gestärkt (Selbstständigkeit, Selbstbeherrschung, Ausdauer, Aufgabebewusstsein, Regelmäßigkeit). Sie sollen am Ende der dreijährigen Erziehung in ihrer geistigen Entwicklung fähig sein ihre Erfahrungen, Kenntnissen zu ordnen. Sie sollen Ausspruch auf neuen Kenntnisse haben. Die zweisprachige Erziehung in Betracht genommen, soll das Denken, die Aufmerksamkeit, die assoziative Fähigkeit gestärkt werden, so können die Kinder in den kommunikativen Situationen antworten.

Óvodakép

- A gyermek személyiségéből, legtermészetesebb megnyilvánulásából kiindulva olyan szeretetteljes, befogadó, elfogadó, segítő óvodai légkört teremtsünk, amelyben a gyermeket a megbecsülés, a szeretet és a bizalom övezi.
- Az óvodapedagógus azonosulási minta az óvodásai számára, az elfogadó nevelői attitűdje kívánalom.
- Óvodánk mindennapjaiban a gyermeki játék – kiemelten a szabad játék - elsődlegességét hangsúlyozzuk, ami mással nem helyettesíthető
- Óvodásaink erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése érdekében kiemelt feladatunk, a gyermek, a szülő és a pedagógus méltóságának tiszteletben tartása, a gyermekekkel foglalkozó valamennyi felnőtt magatartásában is ezt közvetítse.
- A másság elfogadása, tiszteletben tartása, ahol a pedagógiai tapintat jellemző minden felnőttre, aki a gyermekkel kapcsolatban áll.
- A más-más környezetből érkező gyerekek egyenlő eséllyel vegyenek részt a színvonalas nevelési folyamatban. (hátránycsökkentés)
- Lehetőség és segítség biztosítása a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatásához, ahol jellemző a pedagógusra a problémák iránti érzékenység, és megoldáskeresés.

- Egészséges életmód feltételeinek megteremtése, ahol a gyermekek testileg-lelkileg felkészülhetnek az iskolába lépésre, a társadalomba való beilleszkedésre.
- Környezettudatos magatartás alakítása, formálása.
- A múlt tisztelete, a meglévő értékek felkutatása, megismerése, őrzése, továbbörökítése.
- Tevékenységeink a nemzetiség nyelve és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja.

**„A legtöbb, amit egy gyermeknek adhatunk;
gyökerek és szárnyak”**

/Goethe/

Grundsätze:

- Erschaffung einer liebevollen kinderzentrischen Atmosphäre, in dem die Kinder Zuwendung und Liebe bekommen.
- Im Kindergartenalltag wird das Spiel der Kinder als primäre Tätigkeit betont.
- Die Verschiedenheiten unter den Kinder müssen angenommen und in Ehre gehalten werden (Entwicklungsunterschiede)
- Sicherung der Bedingungen für gesunde Lebensweise.
- Ehre der Vergangenheit, Forschen, Erkennen, Bewahren und Weitergeben der vorhandenen Werte.
- Umweltbewusstsein zu bilden, und prägen
- Die Kindergärtnerin dient den Kindern als Vorbild, wünschenswert ist ein annehmendes Verhalten.
- Förderung der moralischen Eigenschaften und Willen der Kinder, was ein jeder Erwachsene, der sich mit den Kindern beschäftigt, mit seinem Verhalten vermittelt.

Pedagóguskép

- Olyan óvodapedagógus, akire jellemző a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együttérző, segítőkész gyermekszerepet.
- Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő. Jellemzői az önképzés, továbbképzés. Testületen belül lehetőséget kínálunk az önállóságra, a kezdeményezésre.
- A másságot, a különbözőséget elfogadjuk, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítjük.
- Fontosnak tartjuk az intézmény nyitottságának biztosítását, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét, az identitástudat közvetítését.
- A migráns gyerekek nevelésében feladatunk az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége.
- A nevelőmunkát segítő alkalmazottakkal – dajka - egymást kiegészítő, támogató a kapcsolat. A gyermekcsoportok életében tevékenyen részt vesznek: jelenlétük meghatározó szokás-szabályrendszer kialakításában, a gondozási tevékenységekben.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJAI

Alapelvünk

- A szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem biztosítása,
- A család mellett az óvodánk kiegészítő, hátránycsökkentő szerepe,
- A gyermeki személyiség teljes kibontakozása elősegítése,
- Az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben,
- A gyermeki személyiség elfogadásának, tiszteletben tartása,
- A gyermek mindenekfelett álló érdeke,
- Esélyegyenlőség biztosítása,
- Hátrányos megkülönböztetés tilalma (kizárás, korlátozás, zaklatás, jogellenes elkülönítés)
- Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevétele (Differenciált, a gyermek egyéni képességeihez mért fejlődés biztosítása.)
- Tapasztalatszerzés biztosítása, lehetőséget adva a közvetlen, érzékszervi úton nyert élményszintű tapasztalatszerzésre, és megértésre,
- A kialakított szokás-szabály rendszerekben, szabályokban lefektetett szabályok betartásának egységes megkövetelése.
- A kíváncsiság vágyból induló érdeklődés felkeltése, élményeken, érzelmen keresztül történő ébrentartása.

Az óvodai nevelés célja

- Óvodánkban nevelési-pedagógiai cél a 3-7(8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés (kétnyelvű környezetben).
- Célunk a gyermekeket a három-négyéves nevelési folyamatban sokoldalú képességfejlesztéssel a szituatív beszédig eljuttatni.
- A gyermek fejlődéséhez, neveléséhez az optimális feltételek biztosítása
- Az eltérő háttérrel, fejlettséggel rendelkező halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítése, kompenzálása.
- A különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása.
- Az eltérő kultúrával és kommunikációs kóddal rendelkező gyerekek együttnevelése, a multikulturális és interkulturális tartalmak átadásával identitástudatuk erősítése.

Ziele:

- In unserem Kindergarten ist Ziel der Erziehung der Kinder im Alter von 3-7 (8) Jahren entsprechend der Altersbedingungen und des Individuums eine gesunde und harmonische persönliche Entwicklung zu sichern (das in einer zweisprachigen Umgebung).
- Das Ziel ist die Kinder im dreijährigen Erziehungsgang mit vielseitigen Fähigkeitsentwickeln bis zu einem Niveau des situativen Sprechens zu fördern.

- Zielsetzung ist: Bekanntmachung der Kinder mit den heute noch lebenden Sitten und Bräuche der deutschen Minderheit, Pflege der Sprache und der Kultur in den alltäglichen Tätigkeiten, an Festtagen.

5. A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI, LELKI, SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítás;
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód kialakítása

Célunk

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- Fontosnak tartjuk a gyermekek egészségének védelmét, edzettségük biztosítását, a gyermek igényét a személyi és környezeti higiénére, az egészségügyi szokások kialakítását.

Az egészséges életmód alakítása:

- Fontosnak tartjuk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlezsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, a fogmosást, az öltözködést, a pihenést, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítását.
- Az óvónő az óvodába lépés pillanatától biztosítja az önálló testápolás, étkezés, öltözködés, környezet megóvásának szervezetségét.

Feladataink:

- A gyermek **gondozása**, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- A harmonikus, **összerendezett mozgás fejlődésének** elősegítése;
- A gyermeki **testi képességek fejlődésének** segítése;
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlezsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A gyermek testi-lelki fejlődéséhez szükséges feltételek és a biztonságos környezet biztosítása;
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a gondozáson, a testápoláson keresztül;
- A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- Az egészségmegőrzés szokásainak megismertetése, kialakítása, a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- A gyermeki személyiség teljes kibontakozásának támogatása.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

Gondozás

A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi. Kiemelt feladatunk a helyes életritmus kialakítása. A rendszeresen, ugyan abban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. (Fontos a jó napirend!) A tevékenység csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermekek jó közérzettel, örömmel végzik.

A gondozási feladatok teljesítése során megpróbálunk bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot kialakítani. A felnőttek (óvodapedagógus, dajka) mintát adnak, gyakoroltatják a napi élethez szükséges szokásokat, melynek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése, a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé. Alakítjuk a gyermek énképét, segítjük önállóvá válását. Az elvégzendő feladatok, az ismeretek nehézségi foka a képességekhez mérten egyénenként különböző. Fontosnak tartjuk, hogy soha ne kudarc élményhez kapcsolódjon a tevékenység. Mivel mindent szóbeli megerősítés kísért (*es sichert uns Wortschatzerweiterung-Möglichkeit: einfache Satzmodelle, Ausdrücke*), ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítanunk, hogy minden gyermek nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben saját tempójának megfelelően végezhesse ezeket.

A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. Kiemelkedő feladatunknak tartjuk a sokféle mozgáslehetőség biztosítását, mely hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességeinek, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. Lehetőség szerint minél többet a szabad levegőn (udvar, sportpálya stb.).

Lehetőséget adunk az új mozgásformák kipróbálására is, így tapasztalatot szerezhetnek arról, hogy mire képesek, mindez segíti őket önmaguk megismerésében, növeli önbizalmukat. A rendszeresen, örömmel végzett mozgással megpróbáljuk a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatni. Szeretnénk mintát adni a szülőknek is, ezért nagy jelentőséget

tulajdonítunk - a szülőkkel közösen - mozgásos program szervezésére. (gyermeknap, játékos családi sport-versenyek)

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával.
- Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élnek meg a- közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés

Egészségvédelem, betegségmegelőzés, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt kell fordítanunk a higiénés szabályok betartására (pl. környezet tisztántartása, szükség szerinti fertőtlenítés, időjárásnak

megfelelő réteges öltözködés, minél hosszabb időt töltsenek a szabad levegőn, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színek stb.).

Fontos feladatunk, hogy az anamnézis-felvétel közben felderítsük a ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségeket (pl. Krupp, allergia, asztmatikus tünetek, epilepszia). Szükség esetén szakemberek bevonása (védőnő, gyerekorvos, fogorvos, speciális gondozó)

Éves rendszerességgel kerül sor a védőnői-orvosi szűrésekre, melyek alkalmával az óvodapedagógus együttműködik a szülővel, és az egészségügyi szakemberekkel. Felhívja a szülők figyelmét a vizsgálatok fontosságára, az ellenőrzések betartására.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés egyet jelent a személyi, és tárgyi feltételek biztosításával, karbantartásával, az adódó hibák javításával. Óvodásainkat önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük (konfliktuskezelés, tolerancia).

Fontosnak tartjuk az edzéslehetőségek biztosítását, a levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Nyáron az óvoda udvarán biztosítunk pancsolási lehetőséget, a szabadban töltött idő alatt óvni kell őket a nap káros hatásaitól (Naptej, árnyékos hely biztosítása, sapka, kendő viselete). Edzési lehetőség télen a szánkózás, csúszkálás, erre alkalmas helyet találunk az óvoda környékén.

Az egészségvédelemhez hozzátartozik a délutáni pihenés biztosítása. Fontos a nyugodt légkör (a hangulathoz illő mesék, altatódalok, halk zene), valamint az egyéni alvásigényeknek (pl. „alvóstárs, párna, takaró) megfelelő feltételek megteremtése.

Óvodánkban az egészséges életmód, valamint a helyes szokások kialakítását segítő program, minden év októberében a „**MANÓ NAP**” (**Kobold-Tag**). Ezen a napon játékos mozgástevékenységgel, vetélkedőkkel, a témához kapcsolódó mesével, gyümölessalátával (gyerekekkel együtt) készítésével hívjuk fel a gyerekek figyelmét a mozgás, a testápolás, az egészséges táplálkozás fontosságára. Erre a rendezvényre meghívást kapnak a szülők, nagyszülők és a védőnő is, aki hasznos tanácsokkal látja el a résztvevőket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek a szokásrendszernek megfelelően önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, önállóan használják a papírzsebkendőt.
- Önállóan döntenek az ételek mennyiségének megválasztásában, készségi szinten használják a kanalat, kést, villát.
- Esztétikusan terítnek.
- Önállóan öltözködnek, ruhájukat ki-begombolják, összehajtják, meg tanulnak masnit kötni, patentolni.
- Környezetükben igyekeznek rendet tartani.

Egészséges életmód

Testápolás

Testápolással a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, tisztaság iránti igényük kialakulását segítjük elő – megfelelő szokásrend kialakításával. Fontos, hogy mind ez a szülővel együttműködve történjen. Szükség esetén bevonva a védőnőt is.

Feladataink:

- A különböző testrészekkel végzett feladatok összekapcsolásával, megnevezésével, mozgatásával, hatékonyabban alakítjuk a testfogalom megjelenését.
- Utasításaink mindig tartalmazzák a testrész pontos megnevezését, a tériirányokat (pl. kicsit jobbra, a szemed között, szád alatt stb.)
- Cselekvés és beszélgetés (*natürlich auf Deutsch auch, zB. „Kämme dich!”*) közben megismertetjük velük a testápolást szolgáló eszközöket és azok használatát.
- A gyermekek külső megjelenésükre is igényessé válnak, észrevegyék a rendezetlenséget és törekedjenek annak megszüntetésére. (pl. maszatos arc, koszos, nagyra nőtt körmök, kócos haj stb.)
- A kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvodapedagógusok, és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésüldökdnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érzéik.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Étkezés, táplálkozás

A gyermekek növekedésének és fejlődésének egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. A tápanyagszükséglet kielégítése és az étkezés változatossága érdekében fontosnak tartjuk az otthoni és az óvodai étrend összeegyeztetését. Ezért lehetővé tesszük, hogy a szülők időben tájékozódhassanak a gyerekek óvodai étrendjéről. (faliújság) Az intézmény éllemezésvezetőjével

megbeszéljük a tervezett étrendet, véleményezzük az új ízekeket, az étel minőségét, mennyiségét. A lehetőségekhez mérten törekszünk a változatosságra, egészséges táplálkozás biztosítására. Megismertetjük a gyerekeket vitamindúsabb zöldségekkel, gyümölcsökkel (nyersen, párolva, főzve, savanyítva, salátának elkészítve stb.) A gyerekekkel közösen is készítünk savanyúságot, zöldség-gyümölcssalátákat. Ezáltal több információt szereznek az aktuális zöldségekről, gyümölcsökről, valamint motiváltabbakká válnak azok megkóstolására, elfogyasztására. Ügyelünk az ízlésesen megterített asztalra, mert annak látványa fokozza az étvágyat. Terítésnél a tányér, pohár, evőeszközök elhelyezése is lehetőséget nyújt a téri irányok gyakorlásához. (pl.: A poharat a tányér mögé, középre tedd! Tányér mellé tedd a kanalat! stb.) Fontosnak tartjuk az új ízek megkedveltetését, de az étel elfogyasztását soha nem erőltetjük. Étkezésnél illatokat, ízekeket, színeket és formákat érzékelnek a gyerekek. Jónak tartjuk ezek összekapcsolását a neveikkel (fejlődik a szókincs, gyűjtőfogalmakkal ismerkednek pl. gyümölcs, zöldség, főzelék stb.) a látott formával, színnel, érzett illattal, ízzel (édes: pl. tejbeigríz, cukor, savanyú: pl. citrom, sós: pl. sültkrumpli), tapintással, ezáltal a sokoldalú megismerést tesszük lehetővé. (Wortschatzerweiterung) Figyelünk a helyes testtartásra, a kulturált, nyugodt étkezésre, hangsúlyozzuk a rágás fontosságát. Gondoskodnunk kell a megfelelő mennyiségű és minőségű folyadékfogyasztásról is. A gyerekek folyadékot nem csak étkezéskor, hanem bármikor fogyaszthatnak, egyéni szükségleteiknek megfelelően (ha megszomjaznak). Nyáron kiemelt fontosságú a folyadékpótlás. A gyerekekkel közösen is készítünk italokat (pl. limonádé, tea, bodzaszörp)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Önállóan szednek levest, kenik meg a kenyeret.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek, kés, villa használatával.
- Szívesen kóstolnak meg új ízekeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

Öltözködés

Az öltözködés során védekezünk az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztjük a gyerekek ízlését, önállóságát.

Az öltözködés gyakorlásával a testsémáról kap jelzéseket a gyermek. Közben tapasztalatokat szerez az öltözködés helyes sorrendjéről, és arról, hogyan könnyebb a végrehajtás. Mindezeket a tevékenységeket a felnőtt (óvodapedagógus, dajka) magyarázata, útbaigazítása, pozitív megerősítése követi (auf Deutsch auch, zB. „Ziehe deine Hose an!”)

Feladataink

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.

- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés.

Feladataink

- Az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

Die Minderheitensprache in der Erziehung für gesunde Lebensweise

Zielsetzung:

Die Aufgabe der Kindergärtnerinnen ist eine Entwicklung in der Pflege, wo die Kinder Möglichkeiten und Gelegenheiten haben, die deutsche Sprache zu benutzen (zuerst mit Hilfe der Körpersprache).

Die Aufgaben der Nationalitäten Kindergärtnerinnen:

Die Kindergärtnerin soll den Kindern – schon beim Eintritt in den Kindergarten - bei der Körperpflege, beim An- und Ausziehen und auch während des Essens die Möglichkeiten sichern, die deutsche Sprache zu erkennen und sie richtig anzuwenden. (Vorbild zeigen)

Die Kindergärtnerin soll die persönliche Sprachentwicklung und die Individualität der Kinder berücksichtigen.

Die Tätigkeiten der Kinder:

Im Gruppenzimmer:

- Erkennen und Benennen der Möbeln, der verschiedenen Gebrauchsgegenstände;
- Erkennen der Wörter beim Essen (Besteck, Gerichte, Getränke)

In der Garderobe:

- Erkennen der Tätigkeiten in der Minderheitensprache (z.B.: an- und ausziehen die Kleidungsstücke; hineinpacken in dem Sack)
- Üben der Namen der Kleidungsstücke und der Körperteile (z. B.: die Hose, der Fuß)

Im Waschraum:

- Erkennen der Gebrauchsgegenstände und der Tätigkeiten auf Deutsch in Verbindung mit Körper-, Zahn-, und Haarpflege.

Im Hof:

- Erkennen und Üben der Namen der Spielzeuge und der Gegenstände in der Minderheitensprache.

Charakterzüge der Entwicklung der Kinder am Ende des Kindergartenalters:

- Die Kinder reinigen sich alleine, sie putzen sich alleine die Zähne, sie kämmen sich. Dabei benutzen sie die Minderheitsprache.
- Sie kennen die Namen der Speisen und des verschiedenen Eßbestecks (zB: Teller Löffel, Gabel)
- Sie kennen die Namen der Räume vom Kindergarten auch auf Deutsch.
- Sie umkleiden sich alleine und dabei können sie die Namen der Kleidungsstücke auch auf Deutsch nennen.
- Die Kinder erkennen neue Wörter und Redewendungen.
- Bei verschiedenen Tätigkeiten erkennen sie und benutzen sie die Sprache der Minderheit.

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

Az óvodába lépés első pillanatától kezdve a derűs, szeretetteljes légkör kialakítása. A feltételek biztosításával kívánjuk elérni, hogy az óvodába lépés pillanatában kedvező hatások ériék a gyermekeket. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A családból hozott értékek erősítésével (szeretet, tolerancia), a szokások kialakításával a társadalmi beilleszkedés segítése.

Feladataink:

- Minden interakcióban pozitív attitűddel közelítünk a gyermekhez (óvodapedagógus-gyerek, dajka-gyerek, gyerek-gyerek).
- A gyermek szociális érzékenységének fejlődését segítjük, ugyanakkor énérvényesítő törekvéseinek is teret engedünk, megfelelő szokás- és normarendszer kialakításával.
- Segítjük, támogatjuk a társkapcsolatok kialakulását a tolerancia képességének, a másság elfogadásának fejlesztésével.
- Fontosnak tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységeket. A felnőttek tilalmak felállítás helyett adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek azért, hogy képesek legyenek önállóan dönteni, változtatni. A humor legyen segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában.
- A közösségfejlesztő pedagógiai munkát jellemezze odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete, a hátrányok csökkentése.
- Segítjük a szűkebb és tágabb környezet és értékek megismerését, megalapozva a szülőföldhöz való kötődést.
- Fontos az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti-életkorban-elvárható kontroll erősítése. (szükség esetén megfelelő szakemberek megkeresése -pszichológus, gyermekvédelmi felelős, védőnő, gyermekorvos)
- Erkölcsi értékek alakítása modellnyújtással, saját tapasztalással, érzelmi átéléssel (jó-rossz felismerése, őszinteség, árulkodás és a jogos panasz megkülönböztetése, felelősségvállalás)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, ezt meg is fogalmazzák.
- Igényükké válik a szabályok betartása, megszegésükkor egymást figyelmeztetik.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak.
- Érdeklődők társaik iránt.
- Szeretettel fogadják a vendégeket.
- Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Ismerik saját képességeiket, értékelik saját tetteiket.
- Igyekeznek legyőzni az akadályokat, szociálisan érettek az iskolába lépéshez.

Die Minderheitensprache in der emotionalen Erziehung

Zielsetzung:

Die Kindergärtnerin soll im Kindergarten eine ruhige Atmosphäre für die Kinder sichern und mit ihnen einen liebevollen, fröhlichen Kontakt aufbauen. Es soll unser Ziel sein, dass die deutsche Sprache auf die Kinder eine positive Wirkung hat.

Die Aufgaben der Nationalitäten Kindergärtnerinnen:

Während unserer Arbeit sollen wir auf die Zeichen der einzelnen Kinder achten (Freude, Traurigkeit, Passivität)

Das Selbstbewusstsein und das Gemeinschaftsgefühl der Kinder entwickeln sich Laufe der Werk- und Feiertage während der Ausführung der Aufgaben.

Wir erzählen den Kindern kurze Märchen, Verse und singen Lieder. So können sich die Kinder mit der fließenden Sprache treffen und es ist ein Erfolg für sie, wenn sie einige Wörter oder Ausdrücke erkennen und verstehen. Das macht ihnen große Freude.

Die Tätigkeiten der Kinder:

- Gemeinsames Spiel, gemeinsames Sammeln der Erfahrungen;
- Spaziergänge und Ausflüge mit der Kindergruppe;
- Erfüllung der Aufgaben und Aufträge in der Gruppe (z.B.: Tisch decken, Blumen gießen);
- Feiern der Geburts- und Namenstage;
- Gemeinsame Feiertage;
- Fertigung von Geschenke (Frauentag, Muttertag, Ostern, Weihnachten, usw.)

Charakterzüge der Entwicklung der Kinder am Ende des Kindergartenalters:

- Die Kinder passen sich verschiedenen Verhaltensformen und Regeln an.
- Sie sind offen gegenüber den anderen Kindern und der Erwachsenen.
- Sie empfangen die Gäste liebevoll.
- Sie haben Anspruch auf Einhalten der angeeigneten Regeln.
- Die Kinder verstehen einfache Bitten auch in der Minderheitensprache.
- Sie erfüllen gern Aufgaben für die Gemeinschaft.
- Die Kinder sind Schulreif und sie sind offen für Erlernen der deutschen Sprache.

Szocializáció

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődése, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat megbecsülje.

Az elsődleges cél az, hogy;

- a gyermek a felnőttekben megbízzon, jó legyen a kapcsolatuk.
- az óvodapedagógus, dajka modellértékű együttműködése elengedhetetlenül szükséges.

Célunk, hogy;

- a gyermek, mint önálló egyéniség találja meg helyét a közösségben,
- váljék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van szüksége, egyedül tevékenykedhessen, ilyenkor azonban a többiek tartsák tiszteletben ezt a szándékát,
- legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely elmélyíti az összetartozást, együttérzés élményét és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi és erkölcsi intelligenciáját,
- ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja,
- egymás iránti tolerancia alakítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete,
- összetartozás, együttérzés erősítése a hagyományok ápolásával.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A szocializáció során fejlődik a gyermek pozitív emberi magatartása, társaihoz való viszonyulása, kialakul egészséges versenyszelleme, kudarctűrése, figyelve, türelme, kitartása, egymás iránti figyelmessége, segítőkészsége.

A gyermek az óvodai élet **tevékenységeinek segítségével megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani**, nem sértve a másik gyermek szabadságát.

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére csoporthelyzetben.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indítatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában:

- Kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő szabály és szokásrendszer kialakítása.
- A megismerés folyamatában biztosítja a nyugodt tevékenységet, egyidőben sokféle lehetőséget biztosít a gyermek számára.
- Az óvodai csoportoknak megfelelő, rugalmas napirendet alakít ki.
- Kialakítja a társas és közösségi tevékenységek rendszeres gyakorlását, amely a másokkal szembeni toleranciához vezet.
- Megfigyeli a gyermekek társas kapcsolatát.
- Lehetőséget biztosít a gyermekeknek a társas kapcsolatok kialakítására.
- Közös élményekkel az összetartozás érzését erősíti.
- Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának, sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Érzelmi megnyilvánulásokra reagál.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáit megismerteti a gyermekekkel és ezek gyakorlására módot ad.
- Egyéni, páros és mikrocsoportos, valamint csoportos tevékenységek közben, teret enged az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek.
- Közös élményeket biztosít, ünnepek, rendezvények, kirándulások alkalmával is.
- Együttműködést igénylő játékokat kezdeményez.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a szülőkkel (szülői értekezletek, fogadó óra, igény szerint beszélgetések, faliújság, közös programok).

- Fontos számára a toleráns viselkedés, az érzelmek átélésének és kifejezésének alakítása - konfliktusok fokozatosan önálló rendezésének segítése.
- Figyelemmel kíséri az empátia fejlesztését, az érzelmek átélését és kifejezését.
- A csoportban elfogadott normákat alakítja, stabil baráti kapcsolatokat erősíti.
- A különbözőség természetes elfogadására, tiszteletére nevel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ismerik a szűkebb és tágabb környezetüket
- a gyermekekben kialakul a kötődés a szülőföldjükhöz, lakóhelyükhöz, óvodájukhoz, társaikhoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez, megbecsülik környezetüket
- szeretik óvodájukat, elfogadják, tisztelik társaikat és a felnőtteket
- igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása
- konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani
- a közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek
- szívesen dolgoznak a közösségért felelősséget vállalva
- a közösség értékrendjét tiszteletben tartják
- elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket
- önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre képesek
- szükség esetén segítik egymást, észreveszik, ha valaki segítségre szorul
- kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket
- szociálisan érettek.

Társas, közösségi tevékenység

- A gyermekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.
- A kooperációs és kommunikációs képességek pedagógiai szempontból sikeres formálásnak legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység - társadalmi és egyéni - értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható, átélhető legyen.
- Nagyon fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására.
- Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.
- A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit.
- Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni örömén túl a közös élményt is kell erősítenie.
- A társas kapcsolatok, a közös munka, az együttjátszás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni.

- A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség.

Célok

- Szűkebb és tágabb környezetében jól eligazodó gyerekek nevelése, akik kellő önbizalommal rendelkeznek.
- Olyan ismeretek nyújtása és képességek kialakítása, amely megfelel a koruknak és tovább építhető.
- Előzetes élményekre épített támogató tanulási környezet megteremtése.

Feladatok

- Ingergazdag környezetet teremtünk- csoportszoba berendezése, mozgatható bútordarabok, eszközök, tapasztalatszerzések.
- Követhető mintát nyújtunk.
- Megismerjük a gyermek egyéni jellemzőit, figyelemmel kísérjük fejlődését.
- Elegendő időt biztosítunk a tevékenységekre, nem sűrgetünk, kivárunk.
- Segítjük próbálkozásait, elhárítjuk a tanulás útjából az akadályokat.
- Nem minősítő visszajelzéseket adunk, hanem megerősítőket.
- Az ismeretanyagot a helyzethez és a gyermeki szükséglethez igazítjuk, módszertani ismereteinket komplexen használjuk.
- Elfogadjuk a tévedéseket, segítjük a javítást, lehetőséget adunk az ismétléshez.
- Sok ismerős elemet tartalmazó helyzethez kötjük az újszerűt („eltérés az azonosságban”).
- Pozitív érzelmek és humor jellemez bennünket.
- Nem magyarázunk, csináljuk, megtapasztaltatjuk, felfedezünk.

A fejlődés várható jellemzői

- A gyermek ügyessé válik, képes sikerre vinni a dolgait.
- Kudarcúró, ha nem sikerült újra megcsinálja.
- Kéri a felnőtt segítségét.
- Megoldási módjai vannak, ismeretei vannak magáról, környezetéről.
- Motiválható állapotban van, nyitott.
- Gondolkodási stratégiái kiépülőben vannak.
- Tud mintát követni, tud együttműködni, kooperálni.

Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, gondolkodásnak, önkifejezésnek legfőbb eszköze legyen.

- A helyes és szép beszéd készítse elő a gyermekeket az irodalmi élmények befogadására, fejlessze esztétikai érzéküket, mélyítse érzelmeiket és kulturált magatartásuknak alkotó elemévé váljon.
- Beszédhang megkülönböztető képességük és készségük fejlődjön.
- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire építsünk különböző tevékenységekben, élethelyzetekben.
- A gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a megfelelő tárgyi és személyi környezet biztosításával.

Feladataink:

- A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése.
- Az értelmi képességeik, kreativitásuk fejlesztése.
- A tudatos beszédhallás fejlesztése.
- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére nevelés;
- A gyermek beszéd-, és kommunikációs kedvének fenntartása, gondolatainak, érzelmeinek megfelelő kifejezésére való ösztönzése, az anyanyelvi kultúra alakítása.
- A gyerekek nyelvi kommunikációs képességeinek fejlesztése.
- A beszéd és a kommunikáció iránti vágy felkeltése és erősítése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai tevékenység egészében.
- A nyelvtanilag helyes, szép beszéd elősegítése, általa az esztétikai érzék fejlesztése.
- Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat.
- Életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkeznek.
- A gyermek természetes érdeklődésére, kíváncsiságára figyelünk, és erre építjük a szervezett tevékenységeket.
- A gyermek megfigyelése szolgáljon alapul az egyes gyermek értelmi készségi szintjének pontos körül határolásához, amely a fejlesztés kiindulási alapja.
- Biztosítsuk az élmény-téma egységet, mely komplex személyiségfejlesztést biztosít, figyelembe véve, hogy a gyermeki érdeklődés érzelmein keresztül történik, amely felkelti kíváncsiságát, és cselekvésre készíti.
- Amennyiben nem alakul ki a belső szükségletből adódó érdeklődés, úgy a szakemberrel, családdal szorosan együttműködve válasszuk ki a megfelelő módszert, eljárást.
- Örömteli, sokféle lehetőséget biztosítunk a gyakorláshoz, ismétléshez, megértő, elfogadó figyelemmel kísérjük a képzelet szabad áramlását, asszociációkat, spontaneitást.
- Értjük a gyermek nyelvét, melyet a realitás és az illúzió között lebegtetett jelrendszerként értelmezünk.
- Életkori sajátosságokhoz igazított irányított játékokat kínálunk.

Az óvodapedagógus modell szerepéből adódó feladataink:

- Beszédünk a gyermek számára követésre méltó, változatos, szemléletes, kifogástalan legyen (kisebbségi nyelven is), segítse az anyanyelv megismerését, megbecsülését, megszerettetését.
- Az esetleg hiányzó szülői minta pótlása.
- Folyamatosan fejlesszük anyanyelvi, nyelvi kultúránkat (önképzés, szakirodalom).

Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatából fakadó feladataink:

Olyan beszédmagatartás kialakítására törekszünk, ahol a feladatunk:

- szókincs bővítése
- nyelvtani szempontból helyes mondatalkotás
- az összefüggő közlésre alkalmas folyamatos beszéd elsajátítása (egyszerű, majd bővített mondatokban)
- A kezdeti tőmondatok használatát fokozatosan váltsa fel a helyes rag- és képzőhasználattal megalkotott bővített mondat.
- Gyakran kérdezzünk (mi ez? ki ez? hol? stb.) ezáltal gyakoroljuk a tanult kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket.
- Törekedjünk arra, hogy kérdéseinkre a gyermekek mondatokban válaszoljanak.
- Tanítsuk meg a gyerekeket is kérdezni, biztassuk is őket erre.
- Beszélgetés, kommunikáció közben ráfigyelünk, meghallgatjuk, segítünk a megértésben, gondolataik közlésében.
- A csoportos beszélgetések során alakítsuk ki a beszédfigyelmet.
- Csökkentenünk kell a már kialakult beszédfélelmeket, gátlásokat - beszéd bátorság növelése.
- Tudatosan kell törekednünk arra, hogy az óvodás gyermek:
 - képes legyen információt szerezni (a szavak ismerete és a hangtulajdonságok érzékelése révén)
 - meg tudjon különböztetni jelentéseket és érzelmeket a hangszín, időtartam, hangerő, hangmagasság változásaiból
 - tudjon figyelni a beszéd elemeire
- Munkánkban fontos szerepet kap a beszéd megértés és beszédészlelés fejlesztése. E két teljesítmény megfelelő szintje biztosítja, hogy zavartalan lesz az anyanyelv elsajátítása, a gondolkodás fejlődése, a szókincs bővülése, majd később az iskolában az olvasás-írás.
- A magyar gyermekköltészet, népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az anyanyelvi nevelés eszközei:

- Utánzás
- Maga a beszéd
- Nyelvi játékok

Gyermeki tevékenységek

A játék, a munka, a tanulás és a gondozási tevékenységeink közben is teremtsünk lehetőséget a beszélgetésre, szókincsfejlesztésre, nyelvi játékokra, a társalgás alapszabályainak elsajátítására, ügyeljünk a helyes ejtésre. (Kisebbségi nyelven is.)

Módszertani alapelveink

- Állandó nyelvhasználat (kommunikáció), beszédhelyzetek.
- Modellnyújtás (az óvoda minden dolgozója)
 - nyelvhasználati sajátosságok tudása
 - tiszta hangképzés, megfelelő beszédtempó, hangerő, szóképek ejtése
 - gazdag szókincs, megfelelő szóhasználat
 - jó fogalmazási és kifejezőkészség
 - megfelelő beszédképzés
 - alkalmazási képesség
 - metakommunikációs elemek
- Nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Egyéni képesség fejlesztés; életkori sajátosságok figyelembevételével
- Játékosság, a tevékenységek hangulati és tárgyi feltételeinek biztosítása.
- A folyamatos beszéd, a szóbeli kifejezőkészség fejlődésének, a tanulás optimális feltételeinek biztosítása.
- Szükség esetén speciális szakember igénybevétele.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket
- Beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, folyamatos és összefüggő anyanyelven.
- Gondolataikat, érzéseiket, szükségleteiket érthetően, pontosan kifejezik anyanyelven.
- Érzékelik és alkalmazzák a nyelvi sajátosságokat
- Fejlődik fonémahallásuk.
- Játékosan szótagolnak.
- *Der aktive und passive Wortschatz der Kinder soll vergrößert werden.*
- *Sie erkennen die Eigenartigkeiten der deutschen Sprache.*

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainál fogva **érdeklődő, és kíváncsi**. Átélt élményein keresztül szerez ismereteket, tapasztalatokat. Érzelmait, vágyait gyakran valóságnak éli meg.

A gyermek kognitív-értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, kreativitás), a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosításával valósul meg, a játékos, mozgásos tevékenységeik formákon keresztül.

Célunk a kíváncsi, érdeklődő gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése:

- arra nevelünk, hogy a gyermek képes legyen megszerezni a környező világról szerzett tapasztalatait;

- az élményeire, tapasztalataira és meglévő ismereteire építve – a különböző tevékenységeken keresztül – további ismereteket szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről;
- törekszünk az egyéni készségek, képességek kibontakoztatására a különbözőségek figyelembevételével (adottság, rátermettség);
- önálló gondolkodásra ösztönözzük a gyermeket.

Feladatok:

- a spontán és irányított ismeretszerzés tapasztalatainak rendszerezése, bővítése (a megszerzett ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő alkalmazása);
- az értelmi képességek (észlelés, érzékelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és alkotóképesség fejlesztése, valamint a fejlődést elősegítő, ösztönző környezet kialakítása, biztosítása.

A megvalósítás érdekében változatos tevékenységi formákat biztosítunk, ahol a gyermek önként, öntevékenyen, a képességeinek megfelelően vehet részt.

Építünk a gyermek tudásvágyára, kíváncsiságára, érdeklődésére épülő motivációra. A sokoldalú, játékos tapasztalás során minél több érzékszerv bevonását célozzuk meg.

Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építse.
- Biztosítsa az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.
- Olyan bizalommal teli, ingergazdag csoportlétkört biztosítson, amelyben a gyermekek bátran megnyilatkozhatnak, ami ösztönzi a beszédaktivitást.
- Fejleszti a beszéd tartalmi és formai jegyeit: alaki (hangképzés, kiejtés, tiszta és folyamatos beszéd), tartalmi (szókincs, nyelvhelyesség) szempontjából.
- Kommunikációja példaként szolgál a gyermekek számára.
- Fontos, hogy a tanulás folyamatában kiépítse az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.
- Az eredményes fejlesztés érdekében törekszik arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítse.
- Szellemi aktivitásra ösztönzi a gyermekeket, problémahelyzetet teremt számukra.
- Hagyja, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Épít a gyermek spontán szerzett tapasztalataira, ismereteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.
- Törekedik arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásánál ösztönözi a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Nem adja fel könnyen, amit elkezdett, befejezi azt, ha nem sikerül, újra megpróbálja, kitarató.
- Megmarad kíváncsisága, nyitottsága, újabb érdeklődések ébrednek benne.
- A szemléletes gondolkodása mellett megjelenik a fogalmi gondolkodása.
- Gondolkodási stratégiái javulnak.

- Az érzékelési, észlelési tapasztalatok között tud differenciálni, megnevezni.
- Az önkéntelen figyelem mellett megjelenik a szándékos figyelem.
- Működik a rövid és hosszú távú memória.
- Bátran beszél, kérdez, felnőttek, társak kérdéseit megérti és válaszol, beszéde érthető, helyzethez igazított.
- Képes figyelemmel követni az elhangzott szöveget, megérteni annak jelentését, és bizonyítani, hogy megértették
- Képes párbeszéd megfigyelésére, értésére és folytatására
- Szívesen, természetes beszédmodorban beszél, kommunikál
- Mindennapi beszédükben mesélés, bábozás során használják a népmesékből megismert fordulatokat, kifejezéseket
- Képesek egymásra figyelni, kapcsolatot teremteni, a társaik és a felnőttek beszédét megértik
- Emlékeztük, képzeletük megfelelően fejlett, gondolkodásuk logikus, ok-okozati összefüggéseket felismernek
- Képesek személyes élmények elbeszélésére, szövegalkotásra konkrét helyzetekben (képek, tárgyak, konkrét szituációk alapján), vers, mese reprodukálására, dramatizálására.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda személyi feltételei

Megnevezés	Létszám
Felsőfokú végzettségű szakvizsgázott vezető német nemzetiségi óvodapedagógus	1
Főiskolai végzettségű német nemzetiségi óvodapedagógus	1
Főiskolai végzettségű óvodapedagógus	2
<i>Óvodapedagógusok összesen:</i>	<i>4</i>
Szakképesített dajka	2
Óvodai dolgozók összesen:	6

Óvodánk többcélú, közös igazgatású, köznevelési intézmény önálló működési és gazdálkodási jogkörrel rendelkezik.

Az intézményen belül működik konyha, mely biztosítja az várdombi óvodás gyermekek megfelelő étkeztetését.

A dajka feladatai közé tartozik a takarítás, udvarrendezés és kertgondozás és az udvari játszótéri játékok ellenőrzése.

Logopédus heti rendszerességgel foglalkozik gyermekeinkkel. Az óvodában továbbra is biztosított a rendszeres gyógypedagógiai ellátás.

Az óvodapedagógusok **szakmai továbbképzését** két irányban – német nyelv, nyelvmodszertan, illetve óvodapedagógiai területen – tervezzük, szervezzük. A Pedagógiai Szolgáltatók szervezett programjain igény és lehetőség szerint részt veszünk.

Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodánk a falu központjában a polgármesteri hivatal és az általános iskola szomszédságában helyezkedik el. Elhelyezkedéséből következően könnyen megközelíthető, fokozott figyelmet igényel gyermekeink biztonsága a 6-os számú főút közelsége miatt. (parkoló, táblák, korlát)

Közvetlen környezetünk rendezett, esztétikus.

Az általános iskola felújított, akadálymentesített épületének közelsége, számunkra is biztosít kedvező lehetőségeket: megkönnyíti a kapcsolattartást, több alapvető fontosságú helyiséget közösen tudunk használni. (könyvtár, orvosi szoba, tornaterem, konyha).

A Várdombi óvoda épületében is megtörtént az akadálymentesítés. Mind a két csoportszoba világos, jó elrendezésű. Esztétikus és biztonságos, a gyermekek életkorához igazodó berendezési tárgyakkal rendelkeznek. A gyermeköltözők és mosdók még további felújítást igényelnek.

Egyéb helyiségeink közé tartozik egy nevelői szoba, felnőtt öltöző, mosdó, és külső raktár.

Udvarunk nem túl nagy, de barátságos, az előírásoknak megfelelő mozgásfejlesztéshez szükséges fajtáékokkal rendelkezik. Minél több árnyékos, zöld terület biztosítására törekszünk, ami elengedhetetlen a gyermekek jó közérzetéhez.

A kerti munka lehetősége is biztosított.

Óvodai eszközrendszerünk

a) A játék tevékenység eszközrendszere

A költségvetésből eddig az alapvető játékeszközöket tudtuk biztosítani. Pótlásra, fejlesztésre pályázatok útján és szülői támogatásból fordítottunk. A továbbiakban is szeretnénk ezeket a lehetőségeket igénybe venni (szponzor, SZMK, pályázat)

b) Az óvodai tanulás eszközei

Szakmai eszköztárunk átlagosnak mondható, de folyamatos minőségi és mennyiségi bővítése elengedhetetlen feltétele a hatékony munkavégzésnek. Szeretnénk új eszközöket felkutatni, megismerni és beszerezni részben költségvetési, részben egyéb forrásokból. Az eszközállomány fontos elemei az óvodapedagógusok által készített játékok, eszközök. Ezek anyagszükségletét szülői, szponzori segítséggel, valamint költségvetésből biztosítjuk.

c) Mese- és szakkönyvellátottság

Óvodánk szakmai- és gyermekkönyvekkel egyaránt jól felszerelt. A helyi könyvtár további lehetőséget is kínál.

d) Mozgásfejlesztésre és nyelvi fejlesztésre szolgáló eszközök

Egy részüket az óvodapedagógusok készítik el a költségvetésből fedezett anyagszükségletből (bábok, applikációs készlet, kártyák stb.).

Eszköztárunk további kialakítása részben költségvetési, részben egyéb forrásokból történik.

Az óvodai élet megszervezése

HETIREND (JAVASLAT)

1. hét

Hetirend (javaslat)

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Mozgás	Külső világ tevékeny megismerése Mozgás	Ének-zene. énekes játék, gyermektánc	Verselés, mesélés Mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Verselés, mesélés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése benne a matematikai tartalmak	Mozgás

2. Woche

Wochenplan (Vorschlag)

Montag	Dienstag	Mittwoch	Donnerstag	Freitag
Turnen, Sport	Umwelter-ziehung mit mathema- tischen Erlebnisse Bewegung	Lieder, Musik, Kinderspiele, ungarndeutsche Kindertänze	Verse und Märchen Bewegung	Zeichnen, Malen, Formen Handarbeit
Verse und Märchen	Zeichnen, Malen, Formen Handarbeit	Sprachliche Spiele	Lieder, Musik, Kinderspiele, ungarndeutsche Kindertänze	Bewegung

NAPIRENDÜNK (JAVASLAT)

Tagesplan (Vorschlag)

Időtartam (Zeitdauer)	Tevékenység (Tätigkeiten)
7 ⁰⁰ -8 ⁰⁰	Óvodába érkező gyerekek fogadása, szabad játék (Empfangen der ankommenden Kinder, Spiel)
8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰	Szabad játék (Spiel) Testápolási teendők (Körperpflege) Tízórai (zweites Frühstück) Kezdeményezések (Anregungen) Tevékenységbe ágyazott tanulás (im Spiel integrierte Tätigkeiten) Egyéni képességfejlesztés (Förderung der individuellen Fähigkeiten) Mozgás (alltäglicher Sport) Beszélgetős kör (Stuhlkreis)
10 ⁰⁰ -11 ³⁰	Játék a szabadban (Spiel im Freien) Kezdeményezés (Anregung) Séta, kirándulás (Spaziergang, Ausflug) Munkajellegű tevékenységek (Arbeitsähnliche Aufgaben)
11 ³⁰ -13 ⁰⁰	Testápolási teendők (Körperpflege) Munkajellegű feladatok (Arbeitsähnliche Aufgaben) Ebéd (Mittag essen) Készülődés a pihenéshez, mese (Vorbereitung zum Mittagessen, Märchen)
13 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Pihenés (Mittagsschlaf)
15 ⁰⁰ -15. ³⁰	Folyamatos ébredés (gleitendes Erwachsen) Testápolási teendők (Körperpflege)

	Munkajellegű feladatok (<i>Arbeitsähnliche Aufgaben</i>) Uzsonna (<i>Jause</i>)
15. ³⁰ -16. ³⁰	Játék (<i>Spiel</i>) Egyéni képességfejlesztés (<i>Förderung der individuellen Fähigkeiten</i>), Kezdeményezés (<i>Anregung</i>) Folyamatos hazamenetel (<i>nach Hause gehen</i>)

Óvodai tanügyi dokumentumok vezetése

Átlátható dokumentálással a gyermekek, a csoport fejlődési szintjét nyomon követő dokumentációval elősegítjük Pedagógiai Programunk céljának, feladatainak megvalósulását.

- Az óvoda működését meghatározó dokumentumok vezetése rendeleti előírások szerint.
- A különböző pedagógiai folyamatok dokumentálása (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés).
- A gyermekek adatainak előírás szerű vezetése.
- A folyamatos fejlődés nyomon követése fejlődési diagram alapján.
- A titoktartási kötelezettség betartása, betartatása.
- A szülői nyilatkozatokban foglaltak betartása, betartatása. (házirend, fejlődési napló)

Dokumentumok

- Vezetői munka éves terve.
- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai
- Felvételi-mulasztási napló.
- Törzskönyv
- Csoportnaplók (kétnyelvű)
- Projekttervek
- DIFER - vizsgálatok
- Vázlatok

A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentumok

- Anamnézis lap
- Az óvónők által vezetett fejlődési napló, melyben az óvónők írásban értékelik az óvodai élet egy-egy területén a gyermek fejlődését, a további fejlesztés irányát.

- Évente 2 alkalommal készülnek a feljegyzések az óvodavezető ellenőrzése mellett.

A gyermek fejlődését az óvodába lépéstől az iskolakezdéséig az erre szolgáló fejlettség-mérő lapon követjük nyomon.

A fejlődési naplóban rögzítjük az egyéni fejlesztés irányát, módját, eszközeit. A gyermekek fejlődéséről az egyéni fejlesztési naplójukban írunk feljegyzéseket, készítünk fejlesztési terveket, melyeket félévente értékelünk. Értékelésünk kiinduló pontját az előző negyedéves terv eredménye képezi.

Az óvodába lépés feltételei

Óvodánkba a felvétel jelentkezés útján történik. Beírási minden 3. életévét betöltő gyermek. A beíratás helye az óvoda, mely egyben ismerkedést is jelent az új környezettel, óvónőkkel, dajkával. A beiratkozás idejét és módját az óvodavezető határozza meg és dönt a felvételtől (a jegyző jóváhagyásával), az érvényes jogszabályok figyelembevételével.

Beszoktatás:

- A szülők és a gyermekek igényeit, szükségleteit figyelembe véve, fokozatosan történik, a szülővel való előzetes beszélgetés alapján. (egyénre szabottan)
- Különbséget kell tennünk a családból vagy bölcsődéből érkező gyermekek között. A bölcsődéből érkező gyermekek már nem igénylik a szülő jelenlétét, a beilleszkedésük általában zökkenőmentesebb. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek.
- Óvodai életünket a családi nevelésre alapozzuk, ezért fontos, hogy megismerjük az otthonról hozott szokásokat, hagyományokat, értékeket, nehézségeket és problémákat.
- A családból érkező gyerekek kezdetben a szülővel együtt látogatják az óvodát, minden rendezvényre meghívást kapnak, később egyre hosszabb időt töltenek el az intézményben szülővel, majd szülő nélkül.
- A gyermekek magukkal hozhatják otthonról a számukra biztonságot nyújtó tárgyaikat, amihez érzelmileg legjobban kötődnek. (pl: játék, pléd, kispárna, cumi stb.).
- A beszoktatás időtartama /gyermekre szabottan/ 2-4 hét.
- A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. Ezáltal a család is kialakít egy képet az óvodáról, az ott dolgozókról.

A csoportok szervezése

Csoportjainkat vegyes összetételű, életkor alapján alakítjuk.

Külső kapcsolatok rendszere

Az óvoda és a bölcsőde

Célunk:

- A bölcsőde és az óvoda közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása.

Feladataink:

- Azonos alapelvek kialakítása.
- Programok egymásra épülése.

Együtműködési formák:

- Közös rendezvények, programok szervezése.
- A gondozónő tegye lehetővé az óvodapedagógus számára a gyermekek korai megismerését, és biztosítson pozitív ráhangolódást az óvodai életre.
- Az óvodapedagógus fogadja nyitottan a bölcsődés szülők, és gyerekek érdeklődését, látogatását.

Az óvoda és az általános iskola

Célunk:

- Az óvoda és az általános iskola közötti megfelelő együttműködés készítse elő a gyermekek iskolakezdését és segítse az óvoda-iskola közötti átmenet megkönnyítését.

Feladataink:

- Az óvoda és az iskola kapcsolatában, tartalmi együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös nyitottság.
- Az óvoda iskola-előkészítő munkáját akkor tekinthetjük sikeresnek, ha a gyermekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát. Ennek érdekében az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyerekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai életmóddal.
- Kölcsönös érdeklődés, tisztelet és a gyermek megismerése alapján hangoljuk össze nevelési törekvéseinket.
- *Die Erziehung im Nationalitätenkindergarten soll den Minderheiten sprachunterricht in der Schule vorbereiten.*

Együtműködési formák:

- Az óvodapedagógus és a tanítók kölcsönös látogatásai, hospitálásai.
- Óvodások részére játszónap az iskolában.
- Tanítónők meghívása az óvodai rendezvényekre.
- Közös ünnepek szervezése, illetve egymás ünnepein való részvétel.
- *Organisierung gemeinsame Feste.*
- Kiállítások, rendezvények (óvodai, iskolai) kölcsönös látogatása.

Az óvoda és a fenntartó

Célunk:

Támogató jellegű, együttműködő kapcsolat kiépítése

Feladataink:

Információcsere, tájékoztatás

Együtműködési formák:

- Képviselőtestületi ülésen való részvétel

- Személyes beszélgetések
- Egymás rendezvényein való részvétel, falurendezvények támogatása, ill. ezeken való fellépés (idősek világnapja, szüreti nap)

Az óvoda és a Várdombi Német Nemzetiségi Önkormányzat

Célunk:

- Kapcsolattartás a Német Nemzetiségi Önkormányzattal

Feladataink:

- Kölcsönös tájékoztatás
- Lehetőségek megismerése, felhasználása a nevelőmunkában

Együttműködési formák:

- Beszélgetések kezdeményezése
- Szakmai és anyagi segítség igénybevétele.

Az óvoda és a Szakszolgálatok

Célunk:

A rászoruló gyermekeink fejlesztése, felzárkóztatása.

Fejlődési akadályozottságuk diagnosztizálása érdekében szükség szerint közreműködni a Pedagógiai Szakszolgálat vezetőivel, munkatársaival, az intézményünkbe kijáró logopédussal, gyógypedagógussal.

Feladataink:

A problémák, tanulási nehézségek részképességzavarok felismerése, kiszűrése, dokumentálása.

Szakszerű jellemzések elkészítése.

Együttműködési formák:

Egymás kölcsönös tájékoztatása. (szülő, óvodapedagógus, szakszolgálat)

Az óvoda és a civil szervezetek

Célunk:

Kapcsolattartás a nyugdíjasklubbal és az EVE egyesületével.

Feladataink:

Egymás munkájának megismerése, segítése, hagyományápolás.

Együttműködési formák:

- közös rendezvények
- személyes beszélgetések
- az óvodai hagyományápolásban való részvétel (közös sütések, ajándékozás)

Az óvoda és az egyház

Célunk:

Lehetőséget biztosítani speciális szolgáltatásként hittan igénybe vételére. Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést. Óvodánkban évente történik felmérés a szülői igényekről és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet és az időt.

Feladataink:

- Heti rendszerességgel hitoktató foglalkozások megszervezése az óvodában,
- Az ünnepek hangulati előkészítése.

Együttműködési formák:

A hitoktató részvétele az óvoda ünnepi rendezvényein

Az óvoda és az egészségügyi ellátás

Az egészségügyi, nevelési szakemberekkel a gyermek testi-lelki-szellemi fejlődésének érdekében folyamatosan együttműködünk.

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek- egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe.

Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendszerileg kiterjed a gyermek- egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre.

Az óvoda hagyományos ünnepei

Fontosnak tartjuk nevelő munkánkban a közös élményekre épülő közös tevékenységeket. Az ünnepek, rendezvények előkészületeiben és megvalósításában is az egyéni képességfejlesztés jelenti a kiindulópontot. Ezek az alkalmak lehetőséget teremtenek a másság elfogadására, az értékek bemutatására, tiszteletére, a közös értékrend kialakítására.

Ünnepeink, rendezvényeink tartalma:

- mozgásos játékok, versenyjátékok;
- énekes gyermekjátékok, körjátékok, tánc; (helyi gyűjtésekből is)
- mesék, versek, mondókák, ünnepi köszöntők; (helyi gyűjtésekből is)
- bábozás, mesedramatizálás;
- népi rigmusok, csúfolók, találós kérdések; (helyi gyűjtésekből is)
- népi kismesterségek megismerése, kipróbálása:
 - agyagozás, szövés, fonás, sütés, tojásdíszítés, mézeskalácssütés, gyertyamártás, termékekből népi játékok készítése, barkácsolás (többféle ábrázolási technika alkalmazása ajándékkészítésre, kiállításra stb.);
- természet (állatok, növények, tájak, ásványok) megismerése.
- helyi szokások, hagyományok (**die deutsche – swäbische Traditionen auch**)

A tágabb közösségben tartott ünnepek, rendezvények helyszínei az óvoda udvara és a helyi művelődési ház. Rendezvényeink, programjaink többsége nem zártkörű, különböző partnerek (szülők, nagyszülők, helyi Nyugdíjas Klub, iskola nevelői, diákjai, bölcsőde, Várdombi Német Nemzetiségi Önkormányzat, Önkormányzatok, helyi lakosok) közreműködésével valósítjuk meg.

Ünnepeink szervezése kétnyelvű.

Unsere Feste, Veranstaltungen, Traditionen.

Wir behaupten, dass bei der Erziehung die gemeinsame Tätigkeiten mit gemeinsamen Erlebnis sehr wichtig sind. Bei den Vorbereitungen der Feste, der Veranstaltungen ist die individualistische Fähigkeitentwicklung der Ausgangspunkt. Diese Gelegenheiten geben die Möglichkeit den Kindern die Verschiedenheiten anzunehmen.

Inhalt der Feste und der Veranstaltungen:

- Wettspiele, und Bewegungsspiele;
- Kinderspiele, Kreisspiele, Tänze;
- Märchen, Verse, Reime, Begrüßungen;
- Puppenspiel, Dramatisierung von Märchen;
- Volksreime, Spottreime, Rätsel;
- Erkennung und Ausprobieren von Handwerke der Volkskunst der Minderheit;
Tönen, Weben, Spinnen, Backen, Eierbemalen, Lebkuchenbacken, Kerzentauchen, aus Früchte Spielzeuge machen, Basteln;
- Die Natur erkennen (Tiere, Pflanzen, Landschaften, Mineralien)

Die Feste werden in der Schul-, Kultur-, oder Turnhalle und auf dem Sportplatz organisiert. Unsere Programme und Feste sind zweisprachig.

ÜNNEPEINK, RENDEZVÉNYEINK EGY NEVELÉSI ÉVBEN

Unsere Feiern in einem Jahr

Óvodai rendezvény (Feiertage in den Kindergrup- pen)	Szeptember (September)	Október (Oktober)	November (November)	December (Dezember)	Január (Januar)	Február (Februar)	Március (Marz)	Április (April)	Május (Mai)	Június (Juni)	Július (Juli)	Augusztus (August)
Születésnap (Geburtstag)	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼
Névnap (Namenstag)	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼	☼
Megemléke- zés nemzeti ünnepünkről							☼					
Mikulás (Nikolaus)				☼								
Karácsony (Weihnachts- vorbereitung)				☼								
Húsvét (Ostern)								☼				
Anyák napja (Muttertag)									☼			
Német hagyomány- őrző hét			☼									

Várdombi Kuckó Bölcsőde Szakmai Programja
Várdombi Óvoda Pedagógiai Programja

Tök jó” nap (Deutschtradition-Woche)												
Manó nap („Kobold” - Tag)		☀										
Farsang (Fasching)						☀						
Föld napja (Tag der Erde)								☀				
Kirándulás (Ausflug)	☀									☀		
Évzáró, ballagás (Jahresabsch)									☀			
Az iskolával, illetve a Faluval közös rendezvénye ink (Gemeinsame Veranstaltungen mit der Schule)	Szeptember (September)	Október (Oktober)	November (November)	December (December)	Január (Januar)	Február (Februar)	Március (Marz)	Április (April)	Május (Mai)	Június (Juni)	Július (Juli)	Augusztus (August)
Idősek világnapja		☀										

Várdombi Kuckó Bölcsőde Szakmai Programja
Várdombi Óvoda Pedagógiai Programja

(Welttag für Alte)												
Kiállítás (Ausstellungen)	☀	☀	☀	☀	☀	☀	☀	☀	☀	☀		
Márton nap (Martini - Tag)			☀									
Mikulás (Nikolaus)				☀								
Gyermeknap (Kindertag)									☀			

8. KIEMELT IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztése

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

- A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára:

- a sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés:

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,

- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése.

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet,
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása,
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- a gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség), az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,

- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- A mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.
- A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések.

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.

- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat:

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek vakok, aliglátók és gyengénlátók.

Feladat:

- minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban,
- a közösséghez való alkalmazkodást,
- a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását,
- a közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- az önkiszolgálás megtanítása,
- a tárgyak és helyük megismertetése,
- a rendszeret, a higiénét (a szem és a kéz tisztán tartása).

Az adott szembetegségekre vonatkozóan mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

Az aliglátó gyermekek óvodai nevelése

Adottságaik szerint vagy a tapintó-halló, vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A gyengénlátó gyermekek óvodai nevelése

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik,
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése.
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvadás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

- A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.
- A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.
- Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.
- Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.
- Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk, valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

Az óvodai nevelésének központi feladata:

- a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen

beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénekenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől.

- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.
- Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló – gyermekek

- a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszédfigyelmetlen gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szóincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszédfigyelmetlen gyermek fejlesztése:

- középpontban az anyanyelvi nevelés áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszédfigyelmetlen gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfigyelmetlenséghez a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló figyelmetlenség módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

- Az állapot háttérben az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző:

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,
- a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet,
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során *kiemelt feladat*:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen,
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A beilleszkedési és tanulási magatartási gondokkal küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni, mikrocsoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- Egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás a gyermekek képességének, motiváltságának ismeretében
- Játékos, kreatív, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- A foglalkozások időpontja és helye rendszeres.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a nevelési tanácsadás keretében a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult.

A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, keretében valósítható meg. A gyermekek jogszabályban meghatározott kedvezményekben részesülnek.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Hátrányos helyzetű az a gyermek, a gyermekvédelmi törvény meghatározása alapján, aki - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó

- gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki a hátrányos helyzet megállapítása feltételeiből legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre megállapítja a gyermek, hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Feladatunk:

- észre venni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják,
- a gyermekek rendszeres óvodába járása figyelemmel kísérése és betartatása,
- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek,
- befogadó környezet biztosítása,
- a hátrányok csökkentése egyénre szabott differenciált fejlesztéssel,
- a családdal, gyermekvédelemmel, a Szakértői Bizottság szakembereivel, a gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógussal együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését,

Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett, hátrányos, illetve halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására.

Nagyon fontos a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvónő figyelemmel kíséri és ha szükséges, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

Tehetséges gyermekeke nevelése, tehetséggondozás

A nevelés célja:

- A tehetségígéretes gyermek felismerése, fejlődésének elősegítése

A fejlesztés szervezeti keretei:

- Integráltan, a többi gyerekekkel együtt történő óvodai nevelés.
- Differenciált feladatadással egyéni, páros és mikroszorosított foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Képességeiknek megfelelő nevelési időn kívüli foglalkozásokra történő irányítás.

A fejlesztés feladatai:

- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése.
- Derűs, nyugodt, inkluzív óvodai légkör biztosítása
- A fejlődés feltételeinek megteremtése. (eszköz, anyag, hely, idő)
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása,
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése:
 - o Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
 - o Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - o Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
 - o A szülő segítése gyermeke nevelésében

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Az a gyermek számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló óvodaköteles gyermeket az Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A játék

Feladatunk:

- A játék – szabad játék - a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma.
- Az óvodai nevelés tartalmának a játékra építettség legyen az egyik legfontosabb sajátossága.
- A játékhoz szükséges feltételek biztosításával lehetőséget kell adnunk a sokoldalú élményszerzésre, a gyermeki benyomások, tapasztalatok feldolgozására, bővítésére, kiegészítésére, a kreativitás fejlesztésére, erősítésére.
- Az óvodáskor játékfajtáinak tartalmi gazdagításánál az egyéni fejlődési ütemet és érdeklődést vegyük figyelembe.
- A gyermek anyanyelvén képes játszani, ezért a nyelvhasználat a játékban az egyéni képességek, egyéni affinitás függvénye. Az óvónó helyzetfelismerő képessége, az egyes gyermekek megismerése szabályozza a nyelvhasználatot.
- A másodnyelv –nemzetiségi nyelv – megismerését, megszerettetését, a beszédbátorságra ösztönzést az óvónó egynyelvű – német – kommunikációja segíti a játékban, játékos szituációkban.
- Die Kenntnisse der Kindergärtnerin über den einzelnen Kinder und über die Situationen regeln den Sprachgebrauch.
- Feladatunk a szabad választás, döntés képességének kialakítása, erősítése, mely a pozitív érzelmi töltés megtartását segíti.

Minderheitensprache:

- In den verschiedenen Interaktionen wird der für den Rollen entsprechende Sprachgebrauch bei den Kommunikationssituationen gefördert.
- Unsere Aufgabe ist Bekanntmachung der Kinder mit den Bräuche und Traditionen, sowie die Vermittlung der Kenntnisse aus der geistigen und gegenständlichen Kultur der Minderheit
- Mit Hilfe von bewegungsvollen Kinderspielen werden die Traditionen gepflegt.
- Durch Erfahrung wird die Erkennung erzielt: es ist in jeder Sprache gut zu singen.
- Unsere Aufgabe ist: die Wortschatzerweiterung, das Erlernen von verschiedenen Ausdrücken sowie das grammatisch richtige Sprechen.
- Differenzierte Beschäftigung mit den Kindern mit Sprechfehlern und mit Kindern mit gut entwickelten Sprachkenntnissen.
- Begründung und Formen der Identität mit Vermittlung kurzer Geschichten und Volksmärchen
- Mit Hilfe der Dramatisierung und mit Puppenspiel wird die Sprachfertigkeit und die Kommunikationsfähigkeit gefördert
- In verschiedenen Techniken werden die Kinder mit den Eigenartigkeiten der Nationalität bekannt gemacht.
- Durch Erkennen der Werkzeuge und der verschiedenen Arbeitsphasen wir der Wortschatz und die Nationalitätssprachkenntnisse der Kinder erweitert.

Célunk:

A játék – túlsúlyban a szabad játék - a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége legyen, s így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközévé váljon.

Biztosítani kell a folyamatos, önfeledt, szabad játék gazdag feltételrendszerét. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja

Legyen a játék pszichikumot, kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó.

Fontos az óvodapedagógus folyamatos jelenléte, játékban való részvétele a gyermeki igények szerint.

A pedagógus feladatai:

a) Megfelelő légkört alakítsunk ki.

A gyerekek kiegyensúlyozottságához szükséges nyugodt légkör a játékra közvetlenül is hatással van. Segítsük a gyerekeket, hogy:

- a különböző élethelyzetekben, tevékenységekben növekedjék önállóságuk;
- az óvodába érkezéstől a hazamenetelig sokféle játékot indíthassanak el és szervezhessenek önállóan;
- legyen módjuk a játékhoz szükséges eszközök kiválasztásában az önálló kezdeményezésre, a játékok kidolgozására, elmélyítésére;
- gyakorolják a konfliktusok önálló megoldását.

b) Megfelelő hely biztosítása

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

Szükség szerint:

- a gyerekek közreműködésével alakítsunk ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket;
- teremtsünk helyet az asztali és az építőjátékokhoz;
- segítsük kialakítani az egymástól elhatárolt, meghitt játszóhelyeket;
- gondoskodjunk a megfelelő helyről ahhoz is, hogy a korábban külön játszó gyerekek közös játékokat is kezdeményezhessenek.

c) Játékidő biztosítása

A csoportok számára a napirendben a játékra biztosított idő a nap minden időszakában lehetőleg összefüggő legyen. Indokolatlanul ne szakítsuk meg, ne zavarjuk a játékot.

d) Játékeszközök biztosítása

A játékszer motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyerek elképzelését. Olyan játékszerekkel játszanak, amelyek segítik az elmélyült játék kialakulását és fejlesztő hatást váltanak ki.

A játékszerek legyenek: esztétikusak, könnyen tisztíthatók, veszélytelenek.

A készen kapott játékszereken kívül gondoskodnunk kell:

- különböző játszásra alkalmas anyagokról;
- félkész és szimbolikus eszközökről.

A gyerekek a különböző játékszereket, tárgyakat – bizonyos szabályok megtartása mellett – különböző céllal használhassák fel.

e) Tapasztalatszerzés irányítása, élmények nyújtása

A játék témája, tartalma nagyrészt a gyerekek valóságról szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ, melyeket az élmények biztosítanak.

Fontos, hogy a gyerekek:

- minél jobban megismerjék közösségüket;
- a tapasztalat, ismeretszerzés élménnyé váljék.

A szorongást vagy agressziót kifejező játék is az élményekről vall.

Játékfajták

Gyakorló játék

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíti a gyereket.

A játéknak ezen a fókán a gyerekek:

- a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival ismerkednek;
- a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével találkoznak;
- a sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek.

Legyenek:

- öltöztethető, húzható, rakosgatható játékszerek;
- természetes anyagok;
- olyan eszközök, amelyeket tologathatnak, rakodhatnak bele, bele-ülhetnek, szállíthatnak vele.

Kísérjük figyelemmel minden egyes gyerek játékát. Segítsük elő, hogy játéku a gyakorló játékból a szerepjátékig fejlődjen. Élményszerzési lehetőség biztosítása.

Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. Kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el.

A szerepjáték feltételezi a gyerekek önállóságát, kezdeményezését.

Megjeleníti:

- a felnőttek és a gyerekek közti kapcsolatokat, a szerzett élményeket, közben új magatartásformákat sajátított el.

Feladataink:

- a szabad választás, önállóság érvényesüljön a játék megszervezésében;
- élményszerzési lehetőségek biztosítása
- segítsük a szereplők közötti viszonyok életre keltését, a játék-helyzetek kialakítását, a játékötletek kibontakozását.
- hassunk ösztönzőleg a színvonalas társas együttműködésre (társra figyelés, kívánságok késleltetése, elgondolások módosítása, alkalmazkodás a szabályokhoz és társakhoz);

- törekedjünk arra, hogy minden gyerek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhassék ki.

Építő, konstruáló játék

A gyerekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. A tapasztalatok hatására fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.

Fejleszti:

- a valamit alkotni igényét;
- értelmi képességeket;
- társas viszonyokat.

Az építő játékhöz változatos eszközöket és anyagokat biztosítsunk.

Igyekezünk elérni, hogy:

- minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket;
- képesek legyenek ezekkel elmélyülten játszani;
- tanítsuk meg őket a konstrukciós eszközök használatára, az anyagok kezelésére.

Szabályjáték

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik.

Megkívánja:

- a szabályok pontos betartását;
- azoknak megfelelő viselkedést.

Szabályjátékban kifejeződik:

- a gyerekek önállósága;
- a gyerekek önkéntes vállalása.

Segítsük elő, hogy:

- a kisebbek is próbálkozhassanak a szabálybetartás elemeinek megismerésével;
- a gyerekek ne egymás kudarcainak, hanem sikereinek örüljenek;
- tanulják az eredményre törekvést, a felelősségtudatot;
- fejlődjenek érzelmi képességeik és mozgásuk
- fejlődjön alkalmazkodó – és helyes ítélőképességük

Udvari játék

Az óvoda udvarának kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban.

Az eszközök, játékok legyenek.

- mozgásfejlesztők;
- célszerűek;
- esztétikusak;

- feleljenek meg a gyerekek életkori igényeinek, testméreteinek;
- illeszkedjenek harmonikusan az óvoda környezetébe.
- A gyermekek egészségének, testi épségének óvását, védelmét szolgálják
- Lehetőség biztosítása az „elvonulásra”, egyedüli vagy kisebb csoportban való játékra

Fontosnak tartjuk:

- a szabályok betartását (eszközhasználat, közösségi magatartás stb.)
- növeljük a nagyobb gyerekek társaik iránti érdeklődését;
- a magányosan játszó gyerekeket segítjük abban, hogy a közös játékba is bekapcsolódhassanak;
- ha szükséges, vagy a gyerekek kéri, játsszunk együtt velük;
- fokozottan ügyeljünk az irányítás módjára és mértékére;
- mindig legyünk természetesekek;
- a félénk, bátortalan, passzív, vagy újonnan érkező gyerekeket segítjük bekapcsolódni a játékba;
- konfliktus esetén törekedjünk a gyerek szándékának, belső indítékának megértésére;
- segítjük, hogy a gyermek én-tudata, én-képe a különböző tevékenységek során és a kapcsolatokban differenciálódjék;

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- Kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani.
- Élvezik a szabályjátékot, képesek a normákat betartani.
- Interakciójuk gazdag, kulturált, érthető.
- Kialakul az együtt játszás igénye.
- Egymás játékát kiegészítik, segítik.
- Saját ötleteik alapján próbálkoznak játék témákkal, azt tartalommal megtölteni, játékeszközök készítésével, azokat alkalmazzák.
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.

Erziehung im Nationalitätenkindergarten

Zielsetzung:

Eine positive Verbindung schaffen zu der deutschen Sprache.

Die Aufgaben:

a) Die Aufgaben der Nationalitäten Kindergärtnerinnen:

- Laufende Entwicklung der Sprachkultur (Selbstbildung, Weiterbildung)

- Die Aussprache soll für die Kinder zum Nachsprechen geeignet, abwechslungsreich, bildhaft und einwandfrei sein.

b) Die Aufgaben der Kindergärtnerin in Verbindung mit den Kindern:

- Die positive Bestätigung motiviert den Spracherwerb der Kinder.
- Wir beobachten die eigene Spracheigenschaften der Kinder, hier wird die individuelle Entwicklung angefangen.
- Wir achten auf die individuelle Sprachentwicklung
- Verständnis für Kinder, die schwer zu reden anfangen und die Möglichkeit für die mündliche Aktivisierung suchen.
- Wir sichern immer mehr Möglichkeit bei der Entwicklung des Wortschatzes, der Satzbildung des Ausdruckvermögens und der Aktivisierung der passiven Sprachkenntnisse der Kinder.
- Bekanntmachung der Kinder mit den Eigenartigkeiten der deutschen Sprache bei den Aufgaben im Sprachverständnis und bei der Wahrnehmung der Sprache.
- In spielerischen Situationen wird der Wortschatz der Kinder ständig erweitert.
- Aus der Minderheitensprachkultur lernen die Kinder auch Märchen, Gedichte, Verse und Geschichten kennen.

c) Sprachliche Aufgaben auf den einzelnen Gebieten der Fähigkeitsentwicklung:

Turnen; Lieder, Musik, Kinderspiele, Kindertänze:

- In vielen Bewegungsbeschäftigungen soll sich die Sprachwahrnehmung und –Verständnis in der Sprachentwicklung verwirklichen.
- In vielerlei Bewegungsbeschäftigungen soll sich mit Hilfe der Illustration in erster Linie der passive Wortschatz vermehren.
- In der musikalischen Fähigkeitsentwicklung soll sich der aktive Wortschatz durch Benennung von Begriffpaare (z.B.: schnell-langsam, leise-laut), Musiktöne und Musikinstrumente erweitern.
- In der musikalischen Fähigkeitsentwicklung soll man die Kinder mit den musikalischen Eigenartigkeiten der Minderheitensprache bekannt machen (Betonung, Bewegungsformen, spezielle Bewegungen)

Zeichnen, Formen, Malen, Handarbeit:

- Erweiterung des Wortschatzes beim Kennenlernen und bei der Anwendung verschiedener Techniken durch Benennung von Mitteln, Verfahren, Vorgängen.
- Die Kinder sollen die Bitten und Anweisungen während einer visuellen Tätigkeit mit Hilfe der Veranschaulichung verstehen.

Verse und Märchen:

- Sichern der Möglichkeiten in den kommunikativen Situationen für Ausübung der Rollen im Antworten.
- Bestreben wir uns in abwechslungsreichen Übungen für schöne und ausdrucksvolle sprachliche Aussagen.

Umwelterziehung mit mathematischen Erlebnisse:

- Die Kinder sollen sprachliche Kenntnisse durch Erfahrungen über Jahreszeiten, Tieren, Pflanzen, Menschen, mathematische Kenntnissen erwerben.
- Ihr Wortschatz wird in den Vorgängen der Erfahrung, der Erinnerung des Verständnisses erweitert.
- Die Erkennung der Zusammenhänge soll mit einfachen sprachlichen Ausdrücken begleitet werden.

d) Die Aufgaben aus dem Kreis der Nationalitätenkenntnisse

- Die Kinder sollen Erfahrungen über Tätigkeiten, Sitten erwerben, welche für die Nationalität charakteristisch sind (Weinlese, Schweineschlachten usw.)
- Diese auch im Dialekt kennenlernen.
- Kennenlernen von verschiedenen volkskundlichen Handwerken durch Sammeln von Erfahrungen (Weben, Korbflechten, Töpfern usw.)
- Im Themenkreis Wohnort, Leute

Aus der geistigen Kultur:

- Örtliche Sammlungen von Sprüchlein, Gedichte, Begrüßungen, Lieder, Volksspielen.
- Kennenlernen von Volksinstrumenten, Bewegungsspielen, Gesellschaftsspielen.

Aus der gegenständlichen Kultur:

- Kennenlernen von landwirtschaftlichen Arbeiten durch Sammeln von Erfahrungen und Veranschaulichung. (Bauernhof, Charakteristisches aus der Landwirtschaft)
- Sammeln von Andenken / alten Gegenstände
- Kennenlernen der Volkstrachten und Anziehen dieser Kleidungsstücke im Kindergarten (an den Festtagen)
- Bei den Tätigkeiten sollen wir charakteristische Materialien benutzen, die auf der Minderheit hinweisen (Stroh, Weide, Faden, Strickerei, Weben, Spinnen...)

Zu Ausbilden des Identitätsbewußtsein:

- Die Kinder lernen die Traditionen der Nationalität kennen, mit Lieder, Tänze und Spiele (Fasching, Ostern, Hochzeit usw)
- Die Kinder lernen die traditionelle Küche und auch die moderne Ernährung kennen. (Backen, Früchte und Gemüse)
- Auf die Feste fertigen wir Geschenke an, die die nationalitäten Eigenarten erhalten. (Weihnachten, Ostern usw.)

Methodische Grundsätze:

- Die konsequente Benutzung der deutschen Sprache
- Die Kindergärtnerin soll als Sprachmodell dienen
- Bei der Sprachentwicklung sollen wir auf die lebensalterlichen Eigenarten achten.
- Das Spiel soll in den Mittelpunkt stehen.

- Die Voraussetzungen sollen wir sichern, daß die Kinder ununterbrochend die Sprache üben können.

Charakterzüge der Entwicklung der Kinder am Ende des Kindergartenalters:

- Die Kinder erkennen und benennen die Körperteile (Postpositionen, Verben)
- Sie benennen eigene Bewegungsarten.
- Die Kinder regen Kreisspiele auch auf Deutsch an.
- Die Kinder erkennen, singen und spielen Lieder, Kreisspiele, Kinderspiele.
- Sie kennen verschiedene traditionelle Instrumente (Mundharmonika, Ziehharmonika, Blasinstrumente)
- Im Zeichnen, in manuellen Fähigkeiten sollen sie deutsch die Gebrauchsgegenstände, die Werkzeuge, die Farben, die Formen.
- Sie benutzen gern die deutsche Sprache.
- Die Kinder sollen sich bei verschiedenen Kommunikationssituationen entsprechend benehmen (einfache Frage, Antworten)
- Sie machen Unterschied bei der Sprachbenutzung.(deutsch- ungarisch)
- Die Kinder erkennen und sagen alleine Verse und Sprüche.
- Sie benennen Dingen, Gebrauchsgegenstände, Gebäude auf Deutsch
- Sie benennen Tiere, Pflanzen, Jahreszeiten.
- Bei den mathematischen Tätigkeiten zählen sie deutsch.

Verselés – mesélés

Feladatunk:

- A világ megismerését, az önismeret mélyítését segítjük a belső képteremtés képességének alakításával.
- Feladatunk a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a nyelvtanilag helyes beszéd és a mondanivaló árnyalt megfogalmazása.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű és a kiemelkedően fejlett gyermekkel differenciáltan foglalkozunk.
- Rövid történetek, népmesék közvetítésével identitást alapozunk, formáljunk.
- Dramatizálással, bábozással, önálló mesemondással a beszédkészséget fejlesszük, a kommunikációs helyzetfelismerést segítjük.
- A beszédhang-megkülönböztető képességet és készséget fejlesszük.

Célunk:

A mese, a vers örömforrás legyen, „a felnőtt szívből jövő ajándéka”

/Bruno Bettelheim/

Az óvodapedagógus feladatai, a gyermeki tevékenységek:

- A mese, a vers az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő szórakozás, mulatság legyen.
- A gyermeket erős belső aktivitásra vagy valóságos játékos cselekedetre készíti. A képzelet, a fantázia szerepe igen fontos, hiszen jól beszélő, író, olvasó ember abból lesz, akit gyerekkorától hozzászoktatnak ahhoz, hogy a szavak nyomán belső képeket készítsen.
- A gyermekek ösztönzése – egyéni képességük szerint - saját vers-és mesealkotásra, melyet mozgással, ábrázolással kombinál – lehetőség az önkifejezésre. Az óvónő modell szerepe meghatározó.
- A mese segítse a gyermeket az élmények feldolgozásában.
- A verselésben a ritmus, a hangzás, a szavak játéka „dallama” legyen elsődleges.
- Óvodánkban a hangsúly az „élő”, mindennapos mesén legyen.
- Folyamatosan biztosítsunk lehetőséget előadóművészek bemutatkozására, színházlátogatásra.
- A bábjáték legyen az önkifejezés eszköze és segítse elő a művészetekkel való játékos megismerkedést (zene, irodalom, színjáték).
- *Das Puppenspiel soll bei dem spielerischen Kennenlernen der Kunstarten helfen (Musik, Literatur, Theaterspiel)*
- Biztosítsunk mesélésre, kommunikációra motiváló képeskönyveket, leporellókat, meséskönyveket (életkornak megfelelően). *(Bilderbücher)*
- Teremtünk lehetőséget a meghitt, elmélyült félrevonulásra (mesesarok)
- A változatosság érdekében időnként éljünk a technikai fejlődés lehetőségeivel (igényes diafilm, mesefilm, rajzfilm, hangos mesekönyv).

Módszertani alapelveink

- A mese- versmondás spontán, játékos jellegének érvényesítése.
- Igényes anyag kiválasztása, az életkori specifikumok figyelembevételével (kisebbségi nyelven is) – kiemelten a népi mondókák, mesék, rigmusok, tréfás versikék, kortárs művészeti alkotások stb.
- Fontos, hogy sok mesét, verset tudjunk fejből felidézni, építsünk spontán adódó alkalmakra.
- Előadásmódunk mindig élményt nyújtó, igényes legyen. Érvényesüljenek a beszéd zenei elemei (hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, szünetek stb.).
- Dramatizálással, bábozással kommunikációs helyzetet teremtünk, beszédkésztséget fejlesztünk.
- Esztétikus, figyelemfelkeltő, természetes anyagokból készült eszközöket alkalmazunk (de nem öncélúan és nem kötelező jelleggel), a nemzetiségi sajátosságokat is kiemeljük.
- *Mit Dramatisierung, mit Puppenspiel schaffen wir Kommunikations-situationen und fördern damit die Sprachkenntnisse der Kinder.*
- *Bei der Auswahl des anspruchvollen Stoffes soll auf alterbedingte Eigenartigkeiten geachtet werden (Auswahl aus dem Kulturgut von beiden Sprachen).*

- Wir benutzen ästhetische Gegenstände aus natürlichen Stoffen, wobei wir die Eigenarten der Minderheiten betonen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek igénylik, önként kérik a vers-mese ismétlését.
- Segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgathoz kapcsolódó szokásaik.
- Folytatásos művek szálait összekötik.
- A mesemotívumok bábozása, dramatizálása, képi megjelenítése kedvelt szórakozásuk
- A gyermekek maguk is szívesen mesélnek, használják a mesék, versek érdekes kifejezéseit, szólásait.
- Érdeklődnek a mese és képeskönyvek iránt és gondosan bánnak velük.
- Képesek mondókák, versek, rövidebb mesék felidézésére, saját vers- és mese alkotására, előadására.
- Sie interessieren sich für die Märchen- und Bilderbücher und achten auf ihnen.
- Die Kinder erzählen gern und benutzen die gehörte Ausdrücke der Märchen und Verse.
- Ihre beliebte Unterhaltung:, Puppenspiel, Dramatisierung von Märchenmotive
- Sie sind fähig Sprüche, Gedichte, kurze Märchen hervorzurufen und zu vorstellen.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladatunk:

- Fontos a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- Az érzelmeken keresztül szeretessük meg az éneklést, az énekes játékokat.
- Zenei hallásukat, ritmusérzéküket, zenei emlékezetüket fejlesszük. Zenei alkotókedvüket erősítsük.
- Megfelelő légkörrel biztosítsuk az érzelmi motiváltságot.

Célunk:

A gyermekeknek a zene hatására fejlődjön értelmi képességük, zenei hallásuk, ritmusérzékük, éneklési készségük. Motiváljuk őket az élmény újbóli átélésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- A tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
 1. Énekes játékok tanulásával a közös játék örömeinek kialakítása.
 2. Zenei képességek fejlesztése.
 - magasabb- mélyebb hangok felismerése;
 - halk-hangos különbségének megfigyelése, felismerése, alkalmazása;
 - dallam felismerése dúdolásról, hangszerről;

- különböző hangszínek felismerése (zörejek, hangszerek);
 - az egyenletes lüktetés és dalritmus megkülönböztetése és összekapcsolása; ritmusvisszhang
 - dallambújtatás.
3. Zenehallgatásra nevelés
- a gyermekek zenei élményhez juttatása;
 - hangszertanulás iránti érdeklődés felkeltése;
 - a gyermekek zenei hallásának ritmusérzékének fejlesztése.
 - koncertek látogatása
 - Az identitástudat alakítása, a dalanyag kiválasztásával (magyar és német kultúrából egyaránt)
4. Nemzetiségi táncokkal való ismerkedés

Kennenlernen der deutschen Tänze

Gyermeki tevékenységek:

- Dalok, dalos játékok, mondókák, táncok tanulása (helyi gyűjtésből is)
- **Lernen der Lieder, Kreisspiele, Sprüche und Tänze.**

Anyag: - 4 - 6 mondóka

- 16 - 20 gyermek játék-dal

- 5 - 6 műdal

Módszertani alapelveink:

- Egyéni képességek figyelembevétele
- Tapasztalatszerzési lehetőségek nyújtása
- A tárgyi- és hangulati feltételek biztosítása
- Az éneklés fejlődésének biztosítása
- Játékos cselekvések

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Szeretnek énekelni, táncolni, zenét hallgatni a gyerekek
- A tanult dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük.
- Egyénileg is vállalkoznak éneklésre (esetleg képesek a dalok önálló elkezdésére)
- Magas és mély éneklés közti különbséget felismerik, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni
- Halkan és hangosan énekelnek, tapsolnak, beszélnek
- A dallamot felismerik dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő vagy belső motívumról
- A hangszínek finom eltérését is felismerik
- Ismernek és megneveznek egyes hangszereket, felismerik hangjukat

- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától
- Dalok, mondókák ritmusát letapsolják
- Szépen, esztétikusan, egyenes testtartással mozognak
- Térformák kialakítására, a kör megtartására képesek az óvónő segítségével nélkül
- Ismerik a ritmushangszereket, alkalmazásukkal képesek a lüktetést, a ritmust és esetleg a motívumhangsúlyt kiemelni
- Dallambújtatást végeznek
- Belső igénnyé válik a közös éneklés és játék, melyet önállóan is kezdeményeznek és eljátszanak a nap bármely szakában.
- Ismernek népdalokat, népi játékokat, hagyományokat.
- Képesek egyszerű tánclépések, koreográfiák elsajátítására és bemutatására.
- *Die Kinder singen, tanzen gerne und hören gern Musik.*
- *Die gelernte Lieder können die Kinder klar, mit schöner Aussprache singen.*
- *Sie singen auch gern alleine (sie sind auch imstande das Lied selbständig zu beginnen).*
- *Sie erkennen und benennen einige Instrumente und erkennen ihre Stimme.*
- *Sie erkennen die Rhythmusinstrumente und ihre Anwendung.*
- *Die Kinder regen auch alleine gemeinsames Singen und Spiele an.*
- *Sie kennen Volkslieder, Volksspiele und Traditionen.*
- *Sie sind fähig einfache Tanzschritte und Koreographien aneignen und sie vortragen.*

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Feladataink:

- Az ábrázoló tevékenység során a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását tegyük lehetővé a gyermekek számára.
- A térbeli tájékozódó és rendező képességet, komponálási, képolvasási ítéloképességet alakítsuk az esztétikai érzék fejlesztésével.

Célunk

A gyermeki személyiség fejlesztése. A tevékenység örömforrása legyen. Segítse a téri tájékozódást, a fantázia, az esztétikai érzékenység a finommotorikus képességek, a szép iránti nyitottság alakulását. A gyermekek ismerkedjenek meg különböző anyagokkal, tulajdonságaikkal, technikákkal és eszközökkel.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosítása (séták, kirándulások, kiállítások megtekintése stb.)
- A gyermeki alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése: (a teljes nevelési időben)
 - megfelelő légkör kialakítása
 - hely biztosítása

- megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon rendelkezésre
- A munkához kellő időtartam biztosítása
- Eszközök és anyagok tulajdonságainak és a velük való bánásmódnak a megismertetése
- A német nemzetiség még élő szokásaival, anyagaival való ismerkedés (kosárfonás, csuhézás, kékfestés, korongozás)
- **Kennenlernen der lebenden Traditionen und Stoffen von der Minderheit (Korbflechte, usw.).**
- A gyermekek képi- plasztikai kifejező nyelvének fejlesztése egyéni érettségi szintjükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel, változatos technikák megismertetésével
- A vizuális képességek fejlesztése
- A kreatív magatartás érvényre jutásának segítése
- Az esztétikum iránti vonzódás megalapozása (pl. esztétikus környezet)
- **Alterbedingtes Kennenlernen von abwechslungsreichen Techniken**

A tevékenységek gyakorlása

- A legkisebbek firkálgassanak, rajzolgassanak kedvük, érdeklődésük szerint (homokba, táblára, nagyméretű papírra stb.) ecsettel mázoljanak nagyobb felületeket, gyurkáljanak homokot, agyagot.
- A gyermekek rajzoljanak, fessenek, mintázzanak emlékezet után hozzájuk közelálló tárgyakat, cselekményes témákat.
- Rajzoljanak, fessenek, mintázzanak és építkezzenek közvetlen megfigyelés alapján természet után, illetve hozzájuk közelálló tárgyakat.
- Rajzoljanak, fessenek, mintázzanak és építkezzenek elképzelés alapján tárgyakat, személyeket, meseszereplőket, meserészleteket, elképzelt helyzeteket, eseményeket.
- Rajzolással, festéssel, mintázással készítsenek díszítő munkákat az ismert formaelemek alkalmazásával, megfigyelt népi (kisebbségi is) motívumokkal.
- Készítsenek kézimunkát papírtépéssel, nyírással, összeillesztéssel, ragasztással, hajtogatással, varrással; vegyes anyagokból, termésekből, ágakból, kavicsokból stb.
- Jelenjen meg a gyermekek környezetalakításban történő aktív közreműködése.
- Kísérjék figyelemmel egymás tevékenységét, munkáit.
- Ábrázoló tevékenységük során készítsenek különböző alkalmakra ajándéktárgyakat, játékeszközöket.
- **Beim Zeichnen, Malen sollen sie mit den beobachteten Volksmotiven verschiedene Arbeiten verfertigen**
- **Sie sollen für verschiedenen Gelegenheiten Geschenke und Spielzeuge verfertigen.**

Módszertani alapelveink

- A motiváció elvének érvényesítése.
- A differenciált bánásmód elvében érvényesítjük az egyéni adottságokat, az egyéni fejlődési ütemet.

- A tevékenység elvének érvényesítése.
- A tevékenység tárgyi és hangulati feltételeinek biztosítása.
- A játékosság elvének érvényesítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázoljanak.
- A gyermekek ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésére bátran és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, technikáit.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálkoznak egyszerűbb mozgások kifejezésével is.
- A közös munkák során képesek szóbeli véleményt nyilvánítani.
- Tudnak formákat mintázni elképzelés, emlékezet és megfigyelési tapasztalataik segítségével.
- Önállóan készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, ajándéktárgyakat.
- Egyre önállóbban alkalmazzák a megismert ábrázolási technikákat.
- Önállóan díszítenek tárgyakat.
- Szívesen részt vesznek óvodai környezetük szépítésében, alakításában.

Mozgás

Feladatunk:

- A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.
- Mozgással a gyermekek testi képességeit fejlesszük.
- Rendszeres mozgáslehetőség biztosításával segítsük a kiegyensúlyozott lelki fejlődést.
- Változatos és játékos mozgáslehetőségekkel fontos személyiségjegyeket alakítsunk ki.

Célunk:

A gyermeki mozgásigény kielégítése, a testi képességek és a fizikai erőnlét fejlesztése. Rendszeres mozgással, az alkalmazkodó- tájékozódó képesség és akarati tulajdonságok fejlesztése. Az összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése, az egészséges életvitel alapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgás feltételeinek biztosítása.
- Mozgásra inspiráló, biztonságos, tiszta környezetet, szabad teret és
- megfelelő időt biztosítunk a természetes és szervezett mozgásra.

- A szabad mozgás lehetőségeit kirándulások alatt is megteremtjük.
- Az eszközöket a gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Használatukat megtanítjuk, gyakoroltatjuk, gondot fordítunk a balesetmegelőzésre. A kisebbeknél a csúszás, mászás, bújás eszközei, a nagyobbaknál az egyensúlyérzék, finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlődését segítő eszközök kapnak nagyobb hangsúlyt (pl. tornaszőnyeg, mászóakák, bordásfal, csúszda, létra, hinta, ugróiskola, célbadobó játékok, labdák, kötelek...). Rendszeresen használt eszközök a rollerek, futóbiciklik, nyáron a víz, a homok.

Fejlesztő eszközként használunk egy nagyméretű tükröt és az oldaliság, kezesség kialakításában a csuklópántokat.

A fejlesztés mozgásanyaga:

a) A mozgás fejlesztése a szabad játékban

A játék és mozgás óvodai nevelésünk alapja. E két gyermeki tevékenység sok szempontból összefügg.

Rendszeresen kezdeményezünk futó-, fogó- és labdajátékokat, egyszerű mozgásos játékokat. A jó példa hatására maguk is képesek lesznek az általuk ismert és kedvelt mozgásos játékok megszervezésére, levezetésére. E játékoknak fontos szerepük van a játékigény kielégítésén túl a képességek fejlesztésében. Hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy az állandóan változó külső környezethez mozgásukkal képesek legyenek alkalmazkodni.

Az óvadás gyermek lételeme a mozgás, a mozgásba ágyazott tevékenykedés. Spontán szabad játékában az általa már készségszinten használt mozgásokat kombinálja, rendszerezi, konkrét célra viszi át és egyben új mozgásformákat talál ki, gyakorol be.

Társait utánozza, velük együtt játszva, mozogva fejlődik énképe, önértékelése, szociális képessége. A mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás, erőfeszítés fokozatosan képessé teszi a gyermeket az irányított tanulásra.

A mozgásban sikeres gyermekek az értelmi képességek területén is sikeresebbé válnak.

b) A mozgás fejlesztése szervezett foglalkozásokon

A szervezett foglalkozások anyaga atlétikai, torna és játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze.

A kisebb gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezük a hangsúlyt.

A gyermekek különböző futás-, ugrás-, dobás-, és labdagyakorlatokat végeznek (pl. futás különböző irányba, tárgyak megkerülésével, szökdelés rövid nekifutásból, fellépés és leugrás, labda feldobása, elkapása).

Csúsznak, kúsznak, másznak talajon, szereken, tárgy alatt-felett és gyakorolják a talajtorna egyszerű elemeit.

Különböző típusú mozgásokban gyakorolják az egyensúlyozást és a kézi szerek alkalmazását.

A nagymozgás fejlesztése mellett figyelmet fordítunk a tér mozgásos megismertetésére. A gyerekek különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be (pl. futás padok körül, szökdelés előre, hátra stb.). Mozgásos tevékenységeik során egyre pontosabb információkat szereznek önmagukról, ismerkednek testrészeikkel és azok funkcióival.

A nagyobb gyermekek irányított mozgásos tevékenységeiben előtérbe helyezzük az egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését (pl. forgások, fordulatok, vonalon, vízszintes és emelt felületen végzett egyensúlyozó mozgások, egyensúlyozó járás, kézi szerek feldobása, elkapása, célbadobás stb.). Alkalmazzuk a jobb-bal kifejezést, a megértést csuklópántok használatával is segítjük. A gyermekek különböző tornagyakorlatokat végeznek (pl. talicskázás, pókjárás), gyakorolják a guruló átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást.

A szervezett mozgás része a mindennapi frissítő torna. Anyagát elsősorban a mozgásos játékok alkotják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal.

A rendszeres mozgás növeli a gyermekek légző- és keringési szerveinek teljesítőképességét, a csont- és izomrendszer teherbíró képességét. Elősegíti a természetes testtartás kialakulását, hozzájárul az írás mozgásához szükséges differenciált és koordinált izommozgás fejlődéséhez.

A téri irányok, formák bemozgásával, megnevezésével bővül a gyermekek térről való ismerete, gyarapodik szókinccse. Látják a bemutatott mozgásokat, hallják a tevékenységek pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat, ily módon a keresztcsatornák működése fejlődik.

A saját test és mozgásos képességek megismerése segíti az éntudat, a személyes tulajdonságok (kitartás, bátorság, fegyelmezettség) kialakulását.

A közös örömmel végzett mozgás közben kiszélesednek a társas kapcsolatok, fejlődik a tolerancia, együttműködő képesség, lehetőség adódik a különböző viselkedési normák tanulására.

A mozgásos tevékenységeket a gyermekek életkorának, számának és az időjárásnak a függvényében az óvodai csoportszobában, iskola tornatermében, illetve az udvaron vagy a sportpályán tartjuk.

Módszertani alapelveink:

- A gyermekek egyéni képességeihez való alkalmazkodás.
- Cselekvéses tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Minden nap történjen spontán és szervezett mozgásos tevékenység

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni és a mozgásos játékokban kitartóak.
- Ismerik a térbeni irányokat, kiterjedéseket, jól tájékozódnak a térben, környezetükben biztonságosan mozognak.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúly érzékelése finomodik, mozgásos teljesítőképességük differenciálódik, össze-rendezettebbé válik.
- Növekszik figyelemkoncentrációjuk, feladattartásuk, együttműködésük, szabályjátékokban betartják a szabályokat.

Külső világ tevékeny megismerése

Feladataink:

- Matematikai érdeklődésük felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, a logikus gondolkodás megalapozása.

- Segítsük az önmagukról, környezetükről, a világról való tapasztalatszerzést.
- A társas magatartás képességét erősítsük közös feladatokban.
- Matematikai jellegű tevékenységekben segítsük tapasztalatszerzésüket, formáljuk véleményalkotásukat.

Tanulás

- Valamennyi képességekben spontán és szervezett tanulási tevékenységekben adjunk lehetőséget az ismeretek bővítésére, kiegészítésére.
- A különböző tanulási tevékenységekben a szándékos figyelem erősítését segítsük, a figyelem terjedelmének, tartalmának növelésével.
- A felismerés mellett a felidézés képességét erősítsük.
- A szemléletes képi gondolkodás lehetőségeivel az elemi fogalmi gondolkodás kialakítását segítsük.
- Feladatunk, hogy minden gyerek képességeinek megfelelően fejlődjen, támaszkodjunk előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Célunk:

Gyermekeink szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-tárgyi környezetükről, alakítsanak ki velük pozitív érzelmi viszonyt. A környezet megismerése során jussanak matematikai tartalmú ismeretek, tapasztalatok birtokába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A külső világ tevékeny megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával
- Lehetőséget adni a minél több érzékszervvel való tapasztalásnak. A tapasztalatszerzés módjai: az alkalmi és folyamatos megfigyelés, a gyűjtés, a szituációs játék.
- Lehetővé tenni a gondolkodási képesség hatékonyságának alakulását olyan helyzetek teremtésével, amelyekben a gyerekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra.
- A gyerekek képességeinek fejlesztése a következő területeken:
 - Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
 - Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, állítások, kérdések, utasítások megértése
 - Konstruálás: formák, mennyiségek előállítás, megkeresése
 - Ítélnőképesség: annak megítélése, hogy egy tulajdonság igaz-e vagy nem, hogy egy összefüggés fennáll-e, hogy egy állítás igaz-e konkrét helyzetben
 - Környezettudatos nevelés, környezetünk védelme.

Gyermeki tevékenységek:

a) Tapasztalás:

- Szituációs játékok segítségével ismerjék meg szülőföldjüket, a helyi hagyományokat.
- Ismereteket szereznek a családról, a család tagjairól, a szülők foglalkozásáról.
- Megjelenítik az általuk ismert foglalkozásokat.

- Tájékozódnak környezetükön.
- Gyakorolják a helyes közlekedést, megfigyelik a közlekedési eszközöket.
- Megfigyelik a napszakokat, évszakokat, környezetük növényeit (tavasz, nyár, ősz, tél).
- Megismerik a ház körül élő állatokat és néhány vadon élő állatot.
- Megismerik az emberi test fő részeit.
- Megfigyelik az érzékszervek funkcióit.
- Tevékenységeken keresztül ismerjék meg, hogyan óvhatják környezetüket (hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, víz-levegő szennyezés elkerülése.)

b) Emlékezés:

- Felelevenítik a közösen végzett tevékenységek részleteit (sütés, saláták készítése stb.).
- Felismernek állatokat képekről, felidézik a róluk hallottakat.

c) Megértés:

- Összehasonlítanak tárgyakat, személyeket, halmazokat egy-egy tulajdonság szerint
- Szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat saját szempont szerint.
- Sorba rendeznek tárgyakat, személyeket, halmazokat felismert „szabályosság” szerint.

d) Konstruálás:

- Tapasztalatokat szereznek a geometria körében.
- Tájékozódnak a térben és a síkban ábrázolt világban.

e) Ítéloképesség:

- Párosítanak elemeket (több, kevesebb, mennyi fogalma).
- Sorozatokat készítenek mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Összemérnek mennyiségeket (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület).
- Felismerik a színek világosabb, sötétebb árnyalatait.

Die Tätigkeiten der Kinder

a) Erfahrung

- Situationsspiele, über die Familie, und Familienmitglieder, über Beruf der Eltern;
- sie stellen die bekannten Berufe dar;
- sie orientieren sich in ihrer Umgebung;
- sie üben den richtigen Verkehr und beobachten die Verkehrsmittel;
- sie beobachten die Tageszeiten, Jahreszeiten und die Pflanzen im Frühling, Sommer, Herbst und Winter;
- sie lernen die Haustiere und die Tiere, die in der unmittelbaren Umgebung leben und die wild lebende Tiere kennen;
- sie lernen die Körperteile kennen;
- sie beobachten die Funktionen der Sinnesorgane;

b) Erinnerung

- sie rufen die gemeinsam durchgeführte Tätigkeiten hervor; (Backen, Salate-bereiten, usw.);
- sie erkennen Tiere von Bildern und rufen die von ihnen erlernte Kenntnisse hervor;

c) Auffassung

- sie vergleichen Gegenstände, Personen, Gruppen nach speziellen Eigenschaften;
- sie ordnen Gegenstände, Personen, Gruppen nach eigenem Standpunkt;
- sie ordnen Gegenstände, Personen, Gruppen nach erkanntem Regel;

d) Konstruieren

- sie sammeln Erfahrungen über Geometrik;
- sie orientieren sich in der Welt dargestellt im Raum und auf der Oberfläche;

e) Urteilsvermögen

- sie paaren Elemente (der Begriff von mehr-weniger, wieviel);
- sie machen Reihen nach Größeneigenschaft;
- sie vergleichen Mengen (Länge, Menge, Rauminhalt, Fläche);
- sie erkennen die Nuancen der Farben (heller, dunkler);

Módszertani alapelveink

- Játékos cselekvések, tapasztalási lehetőségek biztosítása.
- Szervezett megfigyelések.
- Egyéni fejlődési ütemhez való alkalmazkodás.
- Problémahelyzetek teremtése.
- A tevékenység hangulati és tárgyi feltételeinek biztosítása.
- A folyamatos beszéd, a szóbeli kifejezőkészség fejlődésének biztosítása.

Az óvodai matematikai nevelés

Célok

A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jusson, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Feladatok

- A környezet megismerése során a gyermekek szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket.
- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyság béli és téri viszonyokat, mely során alakul ítélőképességük, fejlődik tér- sík- és mennyiség szemléletük.
- Olyan szemléletes, cselekvő problémahelyzetek teremtése a mindennapi tevékenységek során, amelyek megoldása változatos matematikai ismereteket, tapasztalatot igényel.

- Ki kell fejleszteni és elégíteni a gyermekek érdeklődését a világosan észlelhető, alapvető matematikai összefüggések, azonosságok, különbségek, változások felfedeztetésével.
- Fejlesszük a gyermekek logikus gondolkodását, problémafelismerő és megoldó képességét, a feladatmegoldásra irányuló önállóságát, szóbeli kifejezőkészségét.
- A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat halmazokkal, mennyiségekkel, különböző egységekkel pl.: sütések, befőzések stb. során.
- Ismerjék meg és használják a több, kevesebb, ugyanannyi, a névutók, ellentétpárok fogalmait, a páros-páratlan, tő- sor- és számnevek fogalmait.
- Biztosítsunk alkalmat a mindennapi élet, vagy kirándulások, séták során a számlálásra, mennyiségi ítéletek gyakorlására.
- Biztosítsunk feltételeket a párosítás, tükörjáték tevékenységeihez, mely fontos feltételét képezi a téri percepció kialakításának.
- Környezetalakító tevékenység során, az épített környezettel való ismerkedés alatt, illetve saját építő, modellező játéktevékenységükben szerezenek geometriai tapasztalatokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Bemutatkoznak, tudják lakcímüket, szüleik foglalkozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a környezetük fontosabb intézményeinek rendeltetését.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit (sötétebb, világosabb árnyalatait).
- A tárgyak, jelenségek közötti feltűnő összefüggést felismerik.
- Ismert tárgyakat, jelenséget külső jegyük, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- Testrészeket felsorolják, igényesek külalakjukra, tisztaságukra.
- Felismerik a napszakokat.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket.
- Ismerik a „növényt”, mint fogalmat.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre. Értik és jól használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat (pl: hosszabb, rövidebb stb.).
- Halmazt, mennyiséget tudnak mérni, párosítani.
- Elő tudnak állítani elrendezéssel, bontással többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Tudnak számlálni legalább tízig.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- A térben tudnak tájékozódni, értik és követik az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat.
- Ismeri, alkalmazza a több-kevesebb, ugyanannyi, kisebb-nagyobb, egyenlő fogalmakat.
- Helyesen használja a tő- és sorszámneveket.

- Tud 10 számlálni, bontani és részhalmozni egyesíteni.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- A tulajdonság szerinti mennyiség tartalmakat 10 számkörben.
- Sie können sich vorstellen, sie kennen ihre Adresse und Beruf ihrer Eltern.
- Sie haben Übung in den einfachen Verkehrsregeln. Sie kennen die Verkehrsmittel.
- Sie erkennen und benennen die Farben in ihrer Umgebung.
- Sie vergleichen Gegenstände, Erscheinungen nach ihren äußeren Charakterzügen.
- Die Kinder erkennen Körperteile.
- Sie erkennen die Tageszeiten.
- Sie können Unterschied machen unter den Jahreszeiten.
- Die Kinder benennen Früchte, Blumen.
- Sie benennen Haustiere und Wildtiere.
- Sie können zählen auf Deutsch mindestens bis 10.

Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

A munka jellegű tevékenységek alakítsák a közösségi kapcsolatokat, a kötelesség- és feladattudatot. Fejlesszük a munkavégzéshez szükséges képességeket, készségeket, tulajdonságokat. (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság)

Feladatunk:

- Ezekben a tevékenységekben olyan készségek és tulajdonságok alakuljanak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.
- Pozitív értékeléssel, megerősítéssel kívánjuk elérni, hogy a gyermekek szívesen vállaljanak feladatokat, egyéni megbízatást.

A pedagógus feladatai:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, ezek feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek önmagukért és társaikért végezzenek el feladatokat.
- Az óvodapedagógus az egyes munkafajtákhoz ismertesse meg az eszközöket, munkafázisok sorrendjét.
- Megerősítéssel, pozitív értékeléssel motiváljuk munkavégzésre a gyerekeket.
- Adjunk lehetőséget a tapasztalatok, ismeretek szerzésére a természeti és társadalmi környezetünkről.
- Játékosság, önkéntesség érvényesülése.
- A gyermekek munka jellegű tevékenysége örömmel végzett cselekvés legyen.

Munkafajták:

- önkiszolgálás (testápolás, öltözködés stb.)
- segítség a felnőtteknek

- alkalmi megbízások teljesítése
- naposi munka
- környezet gondozása, kerti munka, növények ápolása

Gyermeki tevékenységek

a) Növénygondozás, kerti munka:

- A kerti munka nem ismeretlen a gyerekeink számára, hiszen falun élnek.
- A kertben a gyermekek találkoznak az élettelen és az élő természet egy-egy jelenségével, tárgyával, amelyekről ott közvetlen tapasztalatokat szerezhettek.
- Ezekre épülő ismereteket, tudást, a természet közelségét, a kertben végzett változatos munka (vetőmagok megvásárlása, talaj előkészítése a vetés előtt, vetés, palántázás, öntözés, gyomtalanítás, kapálás, betakarítás, étkezéshez való előkészítés - kukoricamorzsolás, borsófejtés) eredményessége közvetíti számukra.
- A kert lehetőséget ad az élő- és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások megfigyelésére (pl. csírázás).
- Gazdagítja növény- és állatfaj ismeretüket, naponta megtapasztalhatják a kert állandó, vagy ott ideiglenesen megtelepedő élőlények jellemzőit. (*Wortschatzerweiterung auf Deutsch auch*)
- A kertben végzett munka – kertészkedés – közös tevékenység, közösségalkító, fejlesztő hatású.

b) Környezetgondozás

- * A környezet védelmére, megbecsülésére nevelés fontos feladatunk az óvodában. Az udvar és a közvetlen környezetünk rendbetételében szívesen segítenek a gyerekek (falevelek összegyűjtése, fű gereblyézése, seprés, szemétyűjtés...)

c) Naposság

- * A gyerekek 4 éves koruk körül már rendelkeznek a naposi munka ellátásához szükséges feladattudattal és figyelemösszpontosító képességgel. Az óvodapedagógusok az önkéntességet figyelembe véve választják ki a naposokat. A naposok feladatai közé tartozik az asztalok megterítése, leszedése, a tízórai, illetve uzsonna feltalálása, a morzsák összesörpése, és egyéb alkalmyszerű teendők.

d) Önkiszolgálás:

- * Az önkiszolgálás a gyermekek mindennapi szükségleteinek önálló kielégítése
- * Az önálló öltözés, vetkőzés az ágynemű összehajtása a nagyobbaknál már természetes, a 3-4 évesek pedig próbálkoznak vele.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- * A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- * Munkavégzésükben önállóak, igényesek.
- * Szívesen vállalnak egyéni megbízást.
- * Örömmel segítenek

- * Jól ismerik a munkaeszközöket és használatukat.
- * Környezettudatos gondolkodás.
- * **Die Kinder erkennen die Werkzeuge und ihren Gebrauch gut.**

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Ebben az életkorban az az igazi ismeret, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Az ismeretanyagot tartalmazó tevékenységrendszer a gyermekek érdeklődésére, cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épít.

Célunk, olyan környezet kialakítása, amely támogatja a tanulást.

Az óvodapedagógus által teremtett problémahelyzetek megoldása elősegíti a gyermek kreativitásának fejlődését, lehetőséget ad a felfedezésre és a cselekvéses tanulásra. Az óvodában a tanulás folyamatos, utánzáson alapul, részben spontán tevékenység. Ez a folyamat a gyermek teljes személyiségfejlődését szolgálja. A tanulás nem szűkül le ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg.

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

10. ISKOLAÉRETTSÉGI KRITÉRIUMOK

Az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása, ismertetése;
- az önművelés igényének kialakítása;
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása;
- megfelelő családi életre és egészséges életvitelre, életmódra nevelés.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- differenciált fejlesztés;
- egészségnevelés, egészségfejlesztés,
- hátránykompenzálás,
- egyéni bánásmód

Szülőknek felajánlott segítség:

- fogadó óra lehetősége, neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás;
- közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: például családi nap, nyitott napok, kézműves délutánok.

12. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Célunk:

- Gyermekenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásainkat a családban, óvodában hátrányosan érintik (családi, nevelési hiányosságok, ingerszegény környezet, rossz szociális körülmények, megromlott családi kapcsolatok stb.).

Feladataink:

- A gyermeki személyiség megismerése, a családi háttér feltárása, a társas kapcsolatok elemzése, regisztrálása.
- Folyamatos kapcsolattartás, információ átadás a gyermekvédelmi felelőssel. (A gyermek életében bekövetkező kedvezőtlen változásokat jelenteni kell!)
- A szülőkkel való személyes kapcsolattartás, kompenzálás a nevelőmunkában.
- Az óvónők felkészítése a gyermekvédelmi munkára.
- Az intézmény dolgozói a rendelkezésre álló eszközök segítségével törekednek a káros hatások ellensúlyozására (szükség szerint étkezési díjcsökkentés, tájékoztatás a gyermekek után járó szociális és egyéb támogatásokról, ezekhez javaslat adása)
- Külső szakemberekkel történő információ csere (Szakértői Bizottság, Családsegítő hálózat, Gyermekjóléti szolgálat)
- Differenciálás, integrálás

Együttműködési formák:

- Személyes beszélgetések
- Közös családlátogatás
- Írásos értékelés
- Hivatalos dokumentumok (jelentések)
- Szakvélemények, jellemzések

Sikerkritérium:

Az óvoda a gyermekvédelmi intézményrendszerrel karöltve, azzal hatékonyan együttműködve, jó prevenció munkájával hozzájárulhat ahhoz, hogy kevesebb legyen a szakellátásba kerülő

gyermek számát, a gyermekek családban nevelkedhessenek, az őket megillető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.

13. A SZÜLŐ, A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Célunk:

- A gyermekek érdekében hatékony és optimális kapcsolat kiépítése a szülőkkel, figyelembe véve a családi hagyományokat, értékeket.

Feladataink:

- Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket arról, hogy mi történik az óvodában.
- Megismerjük a családok életmódját, a gyerekek helyét a családban. (A család tapasztalatai, információi az egyéni különbségek megértésében nélkülözhetetlenek.)
- *In den Eltern möchten wir die verlorene Identität durch die Kinder erwecken und für diese Arbeit auch die Großeltern gewinnen.*

Együttműködési formák:

- Felvételi beszélgetés – kölcsönös információ átadás
- Beszoktatás az anyával, vagy más családtaggal
- Esetenként megbeszélések, kölcsönös információátadás.
- Fogadóórák évente kétszer (személyiségnapló alapján a gyermek fejlődésével, óvodai életével kapcsolatos kérdések megbeszélése, ezeken az alkalmakon a szülő aláírásával jelzi az elhangzottakkal való egyetértését)
- Szülői értekezlet – általános információk, jogszabályváltozások, beszámolók, kérdések, kérések, igények megbeszélése (évente két alkalommal)
- Közös rendezvények, nyílt napok szervezése szülőkkel, nagyszülőkkel (tök-jó nap, Márton nap, adventi készítő, karácsonyi műsor, farsang, húsvéti játszó, anyák napja, évszáró)
- Az óvodánk nyitott, ezért a szülő előzetes egyeztetés után bármikor betekintést nyerhet az óvodai életbe.
- Szülői munkaközösség: - segíti, támogatja az óvoda nevelő, oktató munkáját és az óvoda szülőkkel való kapcsolattartását.

14. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK

„Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya.

Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak,

sokáig fog égni”

(Manfred Kets De Vries)

„Az élet jó minőségét az egészség teljessége tükrözi.

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

„Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus és a társas- társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya.”

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Megőrzése nem csak az egyén problémája, hanem össztársadalmi ügy.

Az egészségfejlesztés célja:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ határozza meg az óvodai egészségfejlesztés célját, mely szerint: (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési- oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

1. az egészséges táplálkozásra nevelés,
2. az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
3. a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és erőszak megelőzése,
4. az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,

Az egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségfejlesztés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben, mely további életszakaszaira is kihatással van.

Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

Egészségvédelmi ismeretközlés nem csak a szervezett foglalkozásokra terjed ki, hanem más szabadidő tevékenységre is akár séták kirándulások alatt adódó megfigyelésekre.

Feladataink:

- testünk és szervezetünk ismerete, működése, védelme.

- egészségfejlesztő ismeretek bővítése, bemutatása a gyermek életkori sajátosságainak a figyelembevételével.

Szociális környezet kialakítása

Feladataink:

- családi, szeretetteli, harmonikus, bizalomteli légkör kialakítása, mely hatással van a gyermek személyiségfejlesztésében.

Szocializáció elősegítése szociális érzékenység fejlesztése

- felnőtt modell-értékű
- felnőttel való kapcsolat fontossága

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

- A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

- A csoport-szülői értekezletek megtartása során a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

Együttműködés az iskola-egészségügyi szakszolgálattal (orvossal, védőnővel)

- Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermekegészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az iskolai (óvodai) egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM sz.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeltileg– kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységekre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.
- Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése.
- Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

Ellenőrzés, értékelés rendszere

- Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

- A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.” Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik. A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

A gyermek fejlődését az óvodai személyiségfejlődési naplóban vezetik az óvodapedagógusok.

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

- A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

1. Egészséges táplálkozásra nevelés:

Intézményünk főzőkonyhai egységének élelmezésvezetőjével szorosan együttműködve étlapunkon hangsúlyos szerepet kapnak a friss és szezonális alapanyagok, a mindennapi gyümölcs, zöldség biztosítása.

Élelmezési tevékenységeinket tekintve minden törvényi előírást betartunk, nagy jelentőséggel igyekszünk a változatossági mutatót és a gyerekek ízlését összehangolni. Fokozott figyelemmel ügyelünk a napi só-mennyiség bevitelére, és a gyerekek számára folyamatos a friss víz fogyasztásának lehetősége is.

2. A mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás

Célunk: A gyermeki mozgásigény kielégítése, a testi képességek és a fizikai erőnlét fejlesztése. Rendszeres mozgással, az alkalmazkodó- tájékozódó képesség és akarati tulajdonságok fejlesztése. Az összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése, az egészséges életvitel alapozása.

Feladataink: A mozgás feltételeinek biztosítása. Mozgásra inspiráló, biztonságos, tiszta környezetet, szabad teret és megfelelő időt biztosítunk a természetes és szervezett mozgásra. A szabad mozgás lehetőségeit kirándulások alatt is megteremtjük. Az eszközöket a gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Használatukat megtanítjuk, gyakoroltatjuk, gondot fordítunk a baleset megelőzésre.

A kisebbeknél a csúszás, mászás, bújás eszközei, a nagyobbaknál az egyensúlyérzék, finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlődését segítő eszközök kapnak nagyobb hangsúlyt (pl. tornaszőnyeg, mászókéák, bordásfal, csúszda, létra, hinta, ugróiskola, célbadobó játékok, labdák, kötelek...). Rendszeresen használt eszközök a rollerek, futó biciklik, labdák, nyáron a víz, a homok.

Fejlesztő eszközként használunk egy nagyméretű tükröt és az oldaliság, kezesség kialakításában a csuklópántokat.

A fejlesztés mozgásanyaga:

a) A mozgás fejlesztése a szabad játékokban

A játék és mozgás óvodai nevelésünk alapja. E két gyermeki tevékenység sok szempontból összefügg.

Rendszeresen kezdeményezünk futó-, fogó- és labdajátékokat, egyszerű mozgásos játékokat. A jó példa hatására maguk is képesek lesznek az általuk ismert és kedvelt mozgásos játékok megszervezésére, levezetésére. E játékoknak fontos szerepük van a játékgény kielégítésén túl a képességek fejlesztésében. Hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy az állandóan változó külső környezethez mozgásukkal képesek legyenek alkalmazkodni.

Az óvadás gyermek lételeme a mozgás, a mozgásba ágyazott tevékenykedés. Spontán szabad játékában az általa már készségszinten használt mozgásokat kombinálja, rendszerezi, konkrét célra viszi át és egyben új mozgásformákat talál ki, gyakorol be.

Társait utánozza, velük együtt játszva, mozogva fejlődik énképe, önértékelése, szociális képessége. A mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás, erőfeszítés fokozatosan képessé teszi a gyermeket az irányított tanulásra.

A mozgásában sikeres gyermekek az értelmi képességek területén is sikeresebbé válnak.

b) A mozgás fejlesztése szervezett foglalkozásokon

A szervezett foglalkozások anyaga atlétikai, torna és játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A kisebb gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A gyermekek különböző futás-, ugrás-, dobás-, és labdagyakorlatokat végeznek (pl. futás különböző irányba, tárgyak megkerülésével, szökdelés rövid nekifutásból, fellépés és leugrás, labda feldobása, elkapása). Csúsznak, kúsznak, másznak talajon, széken, tárgy alatt-felett és gyakorolják a talajtorna egyszerű elemeit. Különböző típusú mozgásokban gyakorolják az egyensúlyozást és a kézi szerek alkalmazását. A nagymozgás fejlesztése mellett figyelmet fordítunk a tér mozgásos megismertetésére. A gyerekek különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be (pl. futás padok körül, szökdelés előre, hátra stb.). Mozgásos tevékenységeik során egyre pontosabb információkat szereznek önmagukról, ismerkednek testrészeikkel és azok funkcióival. A nagyobb gyermekek irányított mozgásos tevékenységeiben előtérbe helyezük az egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését (pl. forgások, fordulatok, vonalon, vízszintes és emelt felületen végzett egyensúlyozó mozgások, egyensúlyozó járás, kézi szerek feldobása, elkapása, célba dobás stb.). Alkalmazzuk a jobb-bal kifejezést, a megértést csuklópántok használatával is segítjük. A gyermekek különböző tornagyakorlatokat végeznek (pl. talicskázás, pókjáras), gyakorolják a guruló átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást. A szervezett mozgás része a **mindennapi frissítő torna**. Anyagát elsősorban a mozgásos játékok alkotják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A rendszeres mozgás növeli a gyermekek légző- és keringési szerveinek teljesítőképességét, a csont- és izomrendszer teherbíró képességét. Elősegíti a természetes testtartás kialakulását, hozzájárul az írás mozgásához szükséges differenciált és koordinált izommozgás fejlődéséhez. A téri irányok, formák bemozgásával, megnevezésével bővül a gyermekek térről való ismerete, gyarapodik szókinccse. Látják a bemutatott mozgásokat, hallják a tevékenységek pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat, ily módon a keresztcsatornák működése fejlődik. A saját test és mozgásos képességek megismerése segíti az én-tudat, a személyes tulajdonságok (kitartás, bátorság, fegyelmezetttség) kialakulását. A közös örömmel végzett mozgás közben kiszélesednek a társas kapcsolatok, fejlődik a tolerancia,

együttműködő képesség, lehetőség adódik a különböző viselkedési normák tanulására. A mozgásos tevékenységeket a gyermekek életkorának, számának és az időjárásnak a függvényében az óvodai csoportszobában, iskola tornatermében, illetve az udvaron vagy a sportpályán tartjuk. A Bozsik program keretében OVI focit tartunk délutánonként a gyermekeknek.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni és a mozgásos játékokban kitartóak
- Ismerik a térbeni irányokat, kiterjedéseket, jól tájékozódnak a térben, környezetükben biztonságosan mozognak.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúly érzelése finomodik, mozgásos teljesítőképességük differenciálódik, össze-rendezettebbé válik.
- Növekszik figyelemkoncentrációjuk, feladattartásuk, együttműködésük, szabályjátékokban betartják a szabályokat.

3. A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és erőszak megelőzése

A testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Célunk: Egy olyan egészségvédő modell megismertetése a gyermekekkel, mely a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus derűs légkör.

Feladataink:

- A gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás, a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.
- Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

A dohányzás megelőzésének feladata

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. A szülőket is megpróbáljuk ösztönözni erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek.

Ajánlott tevékenységek

Szabad beszélgetések a dohányzás ártalmairól, melynek kezdeményezője lehet a pedagógus, de lehet maga a gyermek is.PL:

- Városi, falusi élmények megbeszélése, az utca forgalma, gépkocsik füstje, gyarak környékének kedvezőtlen viszonyai, az otthoni állattartással járó szagok.
- Beszélgetések a dohányfüstös helyiségekről, füstmérgezéses balesetokról, a saját otthonunk levegőjéről.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól: pl.: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját, másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt. Felhívni a gyermekek figyelmét a szabad levegőn való tartózkodásra és a lakás gyakori szellőztetésére. (Flupi könyvek)

- Beszélgetés arról, hogy milyen szeretnék lenni, ha nagy leszek: segíteni másoknak, alkotni szeretnék, egészséges edzett, erős szeretnék lenni. Ennek érdekében mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás és az erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/ vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

- **Elhanyagolást jelent**, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények.

- **Érzelmi elhanyagolást jelent** az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, támadó magatartás más családtaggal szemben.

- **Fizikai elhanyagolást jelent** az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve.

- **A gyermekbántalmazás** azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt- bár tud róla, vagy szemtanúja- nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

- **Fizikai bántalmazás** az a szándékos cselekedet vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet.

- **Az érzelmi bántalmazás** azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett.

Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Feladataink:

- Együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében.

- A gyermekvédelmi feladatokat az intézményvezető és a tag-intézményvezető látják el, ha bármi gyanúsítást észlelnek a gyermekekkel kapcsolatban azonnal jelentik a megfelelő szakembernek.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”, ezért nem csak az erős fizikai ingerek okoznak náluk egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére a szülőket szülői értekezleten felvilágosítjuk annak érdekében, hogy kivédjék az erőszakot sugárzó tömeghírközléseket és filmek nézését a gyermekük életében. Továbbá olyan megbeszélésekre is sor kerül, amelyben a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

- figyelemmel kísérjük a 3. életévüket betöltő gyermekek rendszeres óvodába járását.
- Játék és ruhabörzét tartunk évente két alkalommal.

Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás

A gyermekek biztonságos és egészséges környezetben történő nevelése érdekében a szükséges feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó feladat. Minden óvodapedagógus közoktatási törvényben meghatározott feladatát képezi az, hogy a rábízott gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja és ezek elsajátításáról meggyőződjék, továbbá, ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye. **Fontos:** Az óvodapedagógusoknak lehetőségük van óvodán kívüli programok szervezésére is: kirándulás, séta színház, múzeum, kiállítás látogatás sportprogramok iskolalátogatás A szülők írásban hozzájárulnak ahhoz, hogy gyermekük az óvodán kívül szervezett programokon részt vegyen. Az óvodapedagógus feladatai: az óvoda faliújságján tájékoztatni a szülőket a program helyéről, időpontjáról és a közlekedési eszközről. A programhoz a gyermeklétszámnak megfelelően kísérőt kell biztosítani. Kirándulások előtt és egyéb esetekben szükség szerint minden óvodai csoportban - a gyermekek életkorának megfelelően - ismertetni kell az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát. A gyerekek óvodai, életével kapcsolatos szervezési feladatokat, a csoport szokásrendszerének kialakítását és betartását oly módon kell ellátni, hogy azok a baleset megelőzést szolgálják. A játékot használó óvodapedagógus és a gondozónő köteles a játékon feltüntetett, vagy ahhoz mellékelte figyelmeztetést, feliratot és használati utasítást gondosan áttanulmányozni és a játékszert annak megfelelően alkalmazni. Az óvoda udvari játékaiknak folyamatos ellenőrzése. Ha a gyermeket baleset éri, a vele foglalkozó óvodapedagógus kötelessége az elsősegélynyújtás. Ha a balesetet, vagy a veszélyforrást az intézmény bármely dolgozója észleli, köteles azonnal elhárítani, a veszélyforrásra pedig az intézményvezető, illetve a tag-intézményvezetőjének figyelmét haladéktalanul felhívni. A gyermekbalesettel kapcsolatos nyilvántartási és jelentési kötelezettség teljesítését az intézményvezető ellenőrzi. A gyermekbalesetek jelentésének módját az EMMI R. 169.§ (2) bekezdése tartalmazza. Baleset esetén amennyiben szükséges azonnal mentőt, orvost kell hívni és minden esetben értesíteni kell a szülőt. **Az óvodapedagógusok által készített eszközök használata** Az óvodapedagógusok, az általuk készített eszközöket az óvodai, óvó-védő előírások betartásával vihetik be a foglalkozásokra. Az eszközök készítésére csak olyan anyagok használhatók fel, amelyek a gyermek egészségére nincsenek káros hatással és használat közben sem veszélyeztetik testi épségüket, egészségüket. *Gyermekek kísérése:* a gyermekek intézményen kívüli kísérésére 1 óvodapedagógust és 1 dajkát kell biztosítani.

Az óvoda egészségvédelmi szabálya

Az egészségügyi ellátásról a község önkormányzata gondoskodik. Az óvodába járó gyerekek intézményen belüli egészségügyi gondozását, szűrését az intézmény orvosa és a védőnő látja el (az önkormányzattal kötött megállapodás alapján). Az orvos nevelési évenként végzi az egészségügyi szűrést. A védőnő szükség esetén látogatja az óvodai csoportokat. A védőnő feladatai: a gyerekek személyi tisztaságának ellenőrzése, orvosi vizsgálat előkészítése. Az intézményvezető biztosítja az egészségügyi vizsgálat feltételeit, az óvodapedagógusok gondoskodnak a szükséges felügyeletről, a gyerekek vizsgálatra történő felkészítéséről. Évente egy alkalommal fogorvosi és szemészeti szűrésre kerül sor. A működés során az ÁNTSZ által meghatározott szabályokat szigorúan be kell tartani. (fertőtlenítés, takarítás, mosás, étkezés). A gyermekek vagy alkalmazottak fertőző betegsége esetén fokozott figyelmet kell fordítani a tisztaságra és a fertőtlenítésre. Az óvoda konyhájában, a tálalókonyhában csak munka alkalmassági vizsgálattal rendelkező dolgozók tartózkodhatnak. A konyhában utcai ruhát viselni, személyes tárgyakat tárolni nem lehet.

4. Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

„Manó-nap” évente két alkalommal kerül megrendezésre intézményünkben, melynek alaptémája minden esetben az egészség megőrzésével, illetve annak támogatásával foglalkozik. A védőnői, illetve a gyermekorvosi szolgálattal kooperálva, játkos tevékenységeken, meséken keresztül ismerkednek a gyermekek a dohányzás, a mozgás, az étkezés stb. helytelen, illetve egészségmegőrző hatásaival.

A természeti és társadalmi környezet megismerése, tapasztalatszerzés

A környezettudatos magatartásforma kialakítása. A szülőföld, hagyománybéli és épített értékeinek megismerése. Spontán és szervezett „felfedezés” támogatása.

A gyermekeket közvetlenül körülvevő szűkebb (család) és tágabb természeti és társadalmi környezetről, életkoruknak, egyéni adottságaiknak megfelelő tapasztalatok szerzése, környezettudatos magatartásuk kialakítása. Segítjük a tapasztalatok, élmények felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapításokat a gondolkodást, a beszédaktivitást.

Egészséges környezet biztosítása

Az egészséges életmód feltétele az egészséges környezet alakítása, amely jelenti a személyi és a tárgyi környezetet egyaránt. A személyi környezet képviselőinek (óvónő, az óvodában dolgozó minden más felnőtt) viselkedése, gondolkodása (környezettudatos magatartás) modell a kisgyermek számára. Ezen túl az ő gondoskodásuk az alapja a kiegyensúlyozott, derűs légkörnek, a tárgyi feltételek megteremtésének. A tárgyi környezetet az óvoda, annak épülete, udvara és környezete jelenti. Az óvoda építészeti adottságait, helyiségeit, berendezési tárgyait megpróbáljuk ésszerűen, a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében felhasználni, ügyelve a balesetmegelőzésre, és a higiéniaira. Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. A különböző tevékenységekre alkalmas területek kiképzése megfelelő anyagokkal (homok, fű, beton) nagymértékben hozzájárul a környezetkultúra alakításához. Az udvari fajtékok alatt – melyek esztétikusak, biztonságos, változatos mozgást tesznek lehetővé- 10-15 cm vastag homokot helyeztünk el. A növények kiválasztásánál figyelembe vettük, hogy változatosságukkal adjanak lehetőséget esztétikai élmény szerzésére, élményt adó munkára, megfigyelésekre, tapasztalatszerzésre, gyűjtésre, kössék meg a port, ne legyenek allergének, mérgezőek, veszélyesek (tüskék, tövisesek), biztosítsanak árnyat a szél és a nap sugarai ellen. A gyerekek szabad mozgását, edzését változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyakkal, eszközökkel, játékokkal biztosítjuk. Fontosnak tartjuk, hogy ügyeljünk óvodánk környékének tisztaságára, rendjére (szemétgyűjtés, fásítás, virágok ültetése).

Környezetgondozás, környezettudatosság

A kerti munka nem ismeretlen a gyerekeink számára, hiszen falun élnek. A kertben a gyermekek találkozhatnak az élettelen és az élő természet egy-egy jelenségével, tárgyával, amelyekről ott közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek. Ezekre épülő ismereteket, tudást, a természet közelségét, a kertben végzett változatos munka (vetőmagok megvásárlása, talaj előkészítése a vetés előtt, vetés, palántázás, öntözés, gyomtalanítás, kapálás, betakarítás, étkezéshez való előkészítés kukoricamorzsolás, borsófejtés) eredményessége közvetíti számukra. A kert lehetőséget ad az élő- és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások megfigyelésére (pl. csírázás). Gazdagítja növény- és állatfaj ismeretüket, naponta megtapasztalhatják a kert állandó, vagy ott ideiglenesen megtelepedő élőlények jellemzőit. A kertben végzett munka – kertészkedés – közös tevékenység, közösségalkotó, fejlesztő hatású. A környezet védelmére, megbecsülésére nevelés

fontos feladatunk az óvodában. Az udvar és a közvetlen környezetünk rendbetételében szívesen segítenek a gyerekek (falevelek összegyűjtése, fű gereblyézése, seprés, szemétyűjtés...) Külön felhívjuk figyelmüket a takarékosagra (víz, áram, papír stb.)

Feladataink:

- tisztaságra való figyelés, vigyázás
- állatvédelem, növények állatok gondozása
- szülők figyelmét felhívjuk környezettudatos magatartásra.

Ünnepeink:

- Víz Világnapja - március 22.
- Föld Napja - április 22.
- Madarak és Fák Napja - május 10.
- Állatvédelmi Nap - október 4.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képes személyével, társaival, közösségével és családjával kapcsolatos információk közlésére.
- Biztonsággal eligazodik a környezetében
- Az ismert növényeket és állatokat megnevezi, jellemző tulajdonságait elmondja
- Figyelemmel kíséri a természet béli változásokat, felismeri az évszakok közötti különbségeket
- Ismeri az időjárási jelenségeket
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket, nevezetességeket.
- Kialakult az igénye önmaga és környezete tisztaságára, rendezettségére.
- Gondozza és védelmezi környezetét, ruházatát, játékait, udvari területeit
- Tevékenyen részt vesz a csoport szobájában lévő kisállatok gondozásában, kötelességének tartja ellátni a rábízott kis állatot
- Válgják igényükké a környezet rendben tartása, a környezet tisztaságára szolgáló eszközök használata. Vízzel, árammal takarékoskodjanak. Növények gondozása, madarak óvása védelme a mindennapokban részt vesznek.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Határidő	Felelős
A csoportszobák környezetének kialakítása.	Éves ütemtervben, tevékenységtervezetekben meghatározott, előre tervezett módon; illetve alkalmi megfigyelések alkalmával folyamatosan.	A tevékenységi tervekben meghatározott időpontokban.	Óvodapedagógusok.
Egészséges táplálkozás.	Mindennapi gyümölcsfogyasztás. Tematikus tervben meghatározott módon saláták, savanyúságok készítése, előkészületektől a darabolásig.	Minden nap délelőtt. Az előre meghatározott időpontokban.	Óvodapedagógusok. Élelmezésvezető.
Mindennapos testmozgás.	Napirendbe ágyazottan. időjárástól függően csoportszobában vagy az udvaron.	Minden nap-	Óvodapedagógusok.
Balesetmegelőzés, segítségnyújtás	Év elején, játékos formában átbeszélés/megismertetés; tevékenységek bemutatásával megelőzés.	Szeptember.	Óvodapedagógusok.
Személyes higiéné.	Évente tematikus ütemterv szerint testünk témakör. Napirend szerinti higiénés gyakorlatok.	Éves tervben, napirendben meghatározott időpontban.	Óvodapedagógusok.
Természeti környezet témájának feldolgozása.	Természetvédelmi napok, jeles napok megünneplése. Energiatakarékos, szelektív szemétgyűjtés hangsúlyozása. Évszakokhoz kapcsolódó tematikus ütemterv.	Éves tervben. csoportnaplóban meghatározott időpontban.	Óvodapedagógusok.
Társadalmi környezetünk feldolgozása.	Lakóhelyünk, nemzeti ünnepeink, városi – falusi közlekedés.	Tevékenységi tervekben.	Óvodapedagógusok.
Együttműködés a szülőkkel.	Közös programok, ünneplések, piknikek,	Munkaterv és tematikus ütemterv alapján.	Óvodapedagógusok.

	kirándulások, játékok, nyílt napok.		
--	--	--	--

15. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Az óvodapedagógusok alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük a következő területeken:

- a teljesítmények értékelése;
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele;
- a gyermeki jogok gyakorlása;
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelés esetén.

A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.
- A migráns gyermekeket segítjük a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

16. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

Ellenőrzési, értékelési rendszer, a program bevalásának vizsgálata

Óvodánkban a nevelési folyamatok és a gyermekek, alkalmazottak ellenőrzésének, értékelésének elvei a következők:

- tervszerűség
- folyamatosság
- életkori sajátosságok figyelembevétele

- nyitottság
- program céljainak való megfelelés
- együttműködés
- partnerközpontúság
- fejlesztő hatás
- objektivitás
- egymástól tanulás
- dokumentálás

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése. Óvodánk szakmai pedagógiai munkájának ellenőrzése az Intézmény Önértékelési Programja, valamint az intézményvezető által elkészített éves ellenőrzési terv alapján történik. Az ellenőrzések értékelésének eredményei (erősségek, gyengeségek, fejlesztendő területek) a dolgozók személyi anyagába kerülnek.

Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

Az óvodai gyermekcsoportok nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzethez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A vezető a látogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést, a program célkitűzéseire képest.

Fontos a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése, a fejlődési ütem követése, a lemaradások jelzése, az egyénhez kötődő feladattervezés, szükség esetén szakember bevonásával. Az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni fejlődését a következő területeken kísérik nyomon:

- Testi képességek
- Értelmi képességek
- Szociális képességek
- Verbális képességek
- Német nyelvhez való viszony.

Az óvodapedagógusok az év folyamán két alkalommal szóbeli és írásbeli értékelést végeznek a gyermekek egyéni fejlődéséről a gyermekek egyéni megfigyelési szempontjai alapján. A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő év kiemelt feladatait.

Óvodánkban a középsős és nagycsoportos gyerekek fejlettségi szintjéről DIFER mérés készül. A diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer jelenleg az óvoda- iskola átmenet egyetlen, egységesen alkalmazható pedagógiai vizsgáló módszere, amely minden eddig használt eszköznél, mutatónál megbízhatóbb iskolakezdési szűrést tesz lehetővé. A DIFER- index képet nyújt a gyermek általános értelmi és szociális fejlettségéről, és nem követel mérésmethodikai ismereteket.

Az első mérés a gyermek óvodás éve alatt középsős korában történik, áprilisban, hogy idejében képet kapjunk arról, milyen szinten vannak a készségei. Ez egy iránymutatás, arról, hogy melyik gyermeknek, hol vannak hiányosságai, mik a fejlesztendő területek. Tájékozódhatunk a gyermekek egyéni szintjéről

- írásmozgás-koordináció

- beszédhanghallás
- relációszókincs
- elemi számolási készség
- tapasztalati következtetés
- tapasztalati összefüggés-megértés
- szocialitás területén.

Ennek ismeretében kezdjük el nagycsoport elején a gyermekek fejlesztését. Az egyéni fejlesztés a DIFER programcsomag alapján történik.

A DIFER- mérés eredményeiről folyamatos tájékoztatást adunk a szülőknek, így láthatják honnan, hová jutott el gyermekük. Aláírásukkal is jelzik a tájékoztatást.

Az óvodapedagógusok az év folyamán két alkalommal szóbeli és írásbeli értékelést végeznek a gyermekek egyéni fejlődéséről a gyermekek egyéni megfigyelési szempontjai alapján. A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő év kiemelt feladatait.

A helyi nevelési program bevalásának vizsgálata

Folyamatosan értékeljük a program gyakorlati hatását

- A gyermekek fejlődése szempontjából;
- A nevelőtestület szempontjából;

(dokumentáció-elemzés, értékelés, pedagógiai megfigyelések, belső ellenőrzések, nevelőtestületi viták, írásbeli beszámolók alapján).

A nevelőmunka eredményességét vizsgáljuk a kimenet oldaláról.

17. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje

Az óvoda 2022.szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására az:

- intézményvezető;
- nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

A fenntartó egyetértésére akkor van szükség, ha a pedagógiai program érvénybe lépéséhez a fenntartóra többletköltség hárul.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Az óvoda fenntartójánál;
- Az óvodavezető irodájában;
- A nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél.

18. LEGITIMÁCIÓ

Intézmény OM: 202097	
Legitimációs eljárás	
A szakmai - pedagógiai programot a nevelőtestület véleményezte, elfogadta, és jóváhagyásra javasolja.	
..... bölcsokei és óvodai nevelőtestület nevében	
A Szakmai és Pedagógiai Programot jóváhagyta: Intézményvezető: 	
A dokumentum jellege:	nyilvános
P.H. helye	
Iktató szám:	